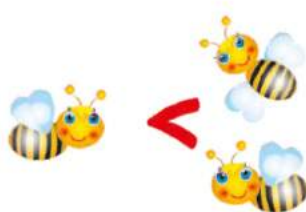

А. М. Заїка

МАТЕМАТИКА

Видавництво

«Підручники
і посібники»

УДК 51(075.2)
3-17

**Підручник розроблено відповідно до Типової освітньої програми
колективу авторів під керівництвом Шияна Р. Б.**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Наказ МОН України від 06.07.2018 р. № 734)

**Видано за рахунок державних коштів
Продаж заборонено**

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— висновки і поради від Мудрика

— цікаві завдання для допитливих

— тренувальні вправи від Бджілки-трудівниці

Заїка А.

3-17 Математика : підручник для 1 класу закладів загальної серед-
ньої освіти / А. Заїка. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. —
144 с.
ISBN 978-966-07-3282-7

УДК 51(075.2)

ISBN 978-966-07-3282-7

© Заїка А. М., 2018
© Видавництво «Підручники і посібники», оригінал-макет, 2018

ОБ'ЄКТИ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ

Що зображено на малюнку? Яка наша школа?

Скільки? Які предмети ти візьмеш для навчання?

Які цифри ти знаєш? Назви їх.

1

2

3

4

5

Скільки? Прочитай число предметів.

1

2

3

5

ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ

Що зображено на малюнку? Який наш клас?

Скільки іграшок? Чи є серед них схожі? Розкажи про них. Які іграшки є в тебе?

Для чого потрібен кожен з цих предметів? Якими предметами ти користуєшся?

Назви відомі тобі букви й цифри.

А

М

О

У

Т

С

7

5

1

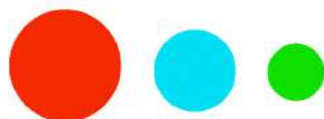
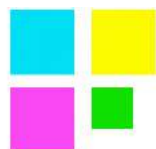
8

4

СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ ОЗНАКИ

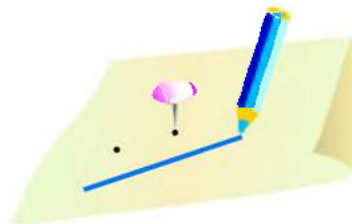
- Чому так об'єднано? Що спільного в кожній групі? Що відмінного? Які твої іграшки мають такі форми?

- Чим схожі? Чим відрізняються? Поділи на дві групи. Розклади на дві групи предмети, що є в тебе на парті.

Добери до кожного сліду слово: точка, пряма, крива, ламана. Опиши ситуації.

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ БІЛЬШИЙ. МЕНШИЙ

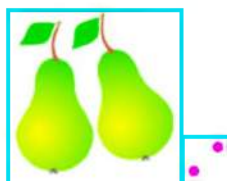
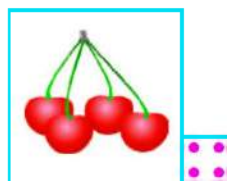
- ♥ Розкажи. Використай слова *під, над, на, попереду, позаду, поруч*. Які предмети є на столі в тебе?

- ♥ Скільки м'ячів, більших від синього? Менших від жовтого? Який м'яч найбільший; найменший? Намалюй стільки кружечків, скільки всіх м'ячів.

- ♥ Чи все правильно?

Пограйтеся в парі. Склади з розрізної азбуки відомі тобі слова. А той, хто грає разом із тобою, нехай полічить букви в них. Поміняйтесь ролями.

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ДОВШИЙ. КОРОТШИЙ.

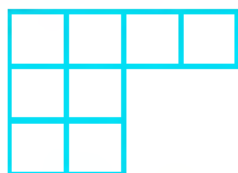

Що вгорі, унизу? Що по центру? Хто на підлозі?

Назвіть всі предмети на столі, крім блюдечок.
Назвіть хоча б один предмет жовтого кольору.

Скільки клітинок у кожному рядку? Який рядок найдовший? Чи є однакові? Які?

Який олівець розміщений між двома іншими?

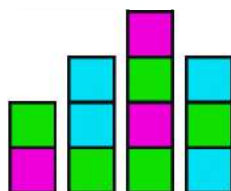

Пограйтеся в парі. Виклади кілька іграшок, кружечків, трикутників, паличок тощо. А той, хто грає разом із тобою, нехай полічить. Потім поміняйтесь ролями.

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ВИЩИЙ, НИЖЧИЙ

- ❶ Чи є зелені клітинки? Скільки їх? Який зі стовпчиків найвищий; найнижчий?

- ❷ Скільки м'ячів ліворуч; праворуч? Які вони? Згрупуй їх за розміром. Яких м'ячів більше?

- ❸ Що вище? Що нижче? Що на підлозі? Розгляньте предмети в класі. Де вони розміщені?

Пограйтеся в парі. Один пропонує іншому покласти на парту підручник, праворуч від нього — олівець, а ліворуч — зошит або інші предмети. Потім поміняйтесь ролями.

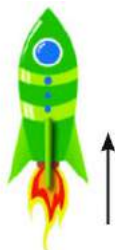
НАПРЯМ РУХУ. ТОВСТИЙ. ТОНКИЙ. ЛІЧБА

● Полічи зліва направо, справа наліво. Порівняй.

● Куди рухається людина з парашутом; ракета? Полічи листочки згори вниз і знизу вгору. Порівняй. Скільки листочків розміщено нижче від кленового?

● Стовбур якого дерева товстий; тонкий? Яке дерево нижче? У якого гриба найтовща ніжка? Скільки предметів на малюнку?

Скільки кульок було? Скільки залишилося? Яка з цілих кульок друга? Чи може вона бути третьою?

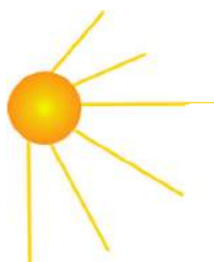
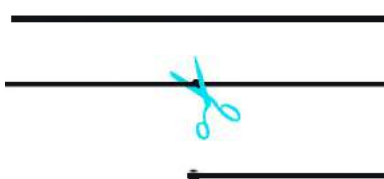
ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ. ЛІЧБА

ТОЧКА. ПРЯМА. КРИВА. ПРОМІНЬ. ВІДРІЗОК

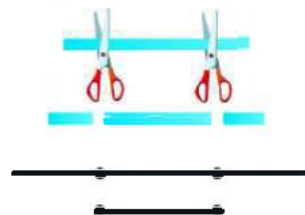
- Скільки точок? Покажи лінії. Які серед них прямі? Скільки їх? Зобрази в зошиті 2 криві, 2 прямі.

- Що таке промінь; відрізок? Чому їх так названо?

Промінь

Відрізок

- Поясни, як зображують відрізок.

- Хто де розміщений? Полічи.

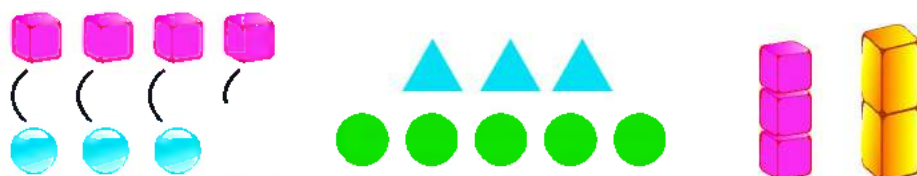
Скільки кісточок не вистачає?

ОДНАКОВО. БІЛЬШЕ. МЕНШЕ

- Як дізнатися, чого більше: кубиків чи кульок; трикутників чи кругів; кубиків чи брусків?

- Чи однакова кількість кошенят і цуценят? Скільки їх?

- Чи правильно позначено відрізками кількість самоскидів; легкових автомобілів?

- Скільки смужок паперу? Які вони? Скільки відрізків? Який відрізок найкоротший; найдовший?

На тарілці лежало чотири яблука. Одне розрізали. Скільки яблук на тарілці?

БАГАТО. МАЛО. КІЛЬКА

- Скільки іграшок у коробці? Скільки біля коробки? Назви кілька своїх іграшок.

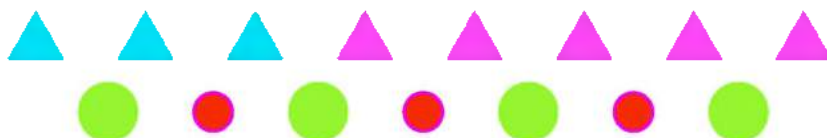

- Доповни речення.

Квітів на галявині _____. Сонце на небі _____. Хмаринок _____.

- Сформулюй декілька запитань зі словом «скільки».

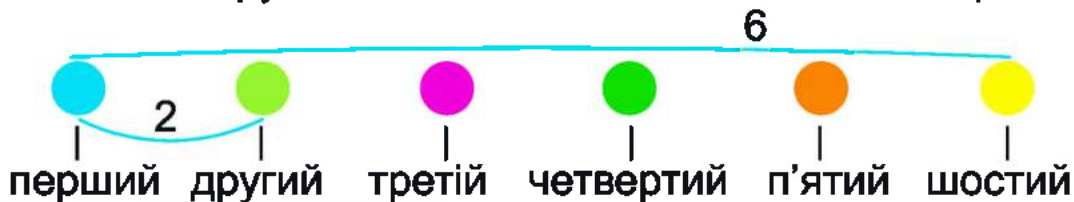

Пограйтеся в парі. Складіть будиночок або інший предмет з деталей Лего. Назвіть і полічіть деталі. Яких деталей багато; мало? Яких деталей по одній?

ЛІЧБА. ЧИСЛА Й ЦИФРИ

● Полічи кружечки. Скільки їх? Яких вони кольорів?

● Зрозумій! Цифра — знак, а число — це кількість.

ЦИФРИ — 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

● Назви всі числа від 1 до 10, від 5 до 1, від 10 до 1.

● Скільки предметів у рамці? Скільки поза нею?

Хто полічив правильно? Чому?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

- Скільки тварин на малюнку? Скільки серед них птахів? Скільки птахів на деревах; під деревом; над деревом? Яка пташка сидить на дереві вище від усіх; нижче від сови? Де сидять горобці?

- Більше білочок чи горішків? Чому?

Погrajтеся в парі. Виклади на парті 5 кружечків і 4 трикутники. Запропонуй сусідові/сусідці за партою викласти їх більше; менше. Потім поміняйтесь ролями.

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

- Порівняй групи фігур. Чим вони схожі?
Чим відрізняються? Склади з них пари.

- Порівняй пари малюнків.

- Про що можна сказати «однаково»; «більше»;
«менше»?

Скільки вагонів; пасажирів? Скільки паровозів?
Хто буде в першому вагоні, якщо потяг тягтиме
зелений паровоз? А якщо блакитний?

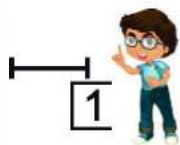
Пограйтеся в пари. Викладіть на парті стільки
різноколірних квадратів, скільки вагонів. Здій-
сніть купівлю квіток для своїх улюблених звірів.

НАТУРАЛЬНІ ЧИСЛА 1–10. ЧИСЛО 0

ЧИСЛО Й ЦИФРА 1

1. Скільки?

Один

Одна

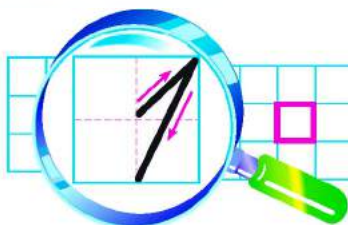
Одне

На одній нозі лелека
зупинився на лужку.
Нам нагадує здалека
одиницю він струнку.

Перша година

Назвіть предмети, яких на малюнку по одному. По-
чергово називай предмети в класі, яких по одному.

Скільки п'ядей у ширині стільни-
ці твоєї парти? У її довжині? Де їх
більше?

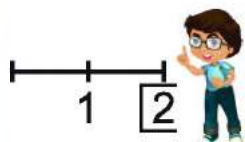
П'ядь

ЧИСЛО Й ЦИФРА 2

1. Скільки?

Два

Дві

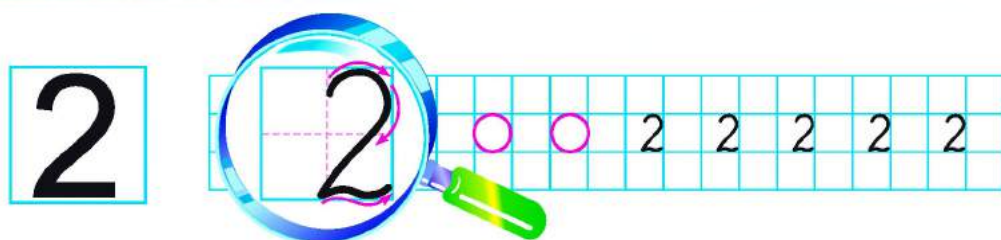

Двоє

2. Плава лебідь по воді,
вигинає шийку.
Він нагадує тоді
цифру два чи двійку.

Друга
година

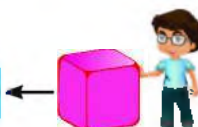
- Поясни. Продemonструй і прокоментуй дію на мо-
делях кружечків.

1

1

1

2

Пограйтеся в парі. Назвіть по чергово предмети, які використовуються в парі. Виграє той, хто наведе більше таких прикладів.

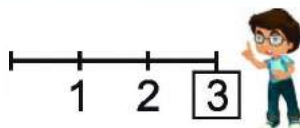

ЧИСЛО Й ЦИФРА 3

1. Скільки?

Три

Три

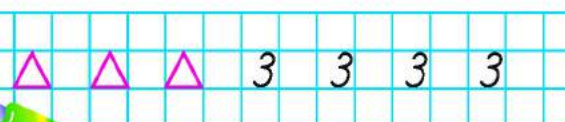
Троє

2. Ми ішли по бережку
та й зустріли зміюку,
що скрутилась на піску
в цифру три чи трійку.

Третя година

3.

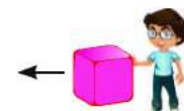
Поясни.

2

2

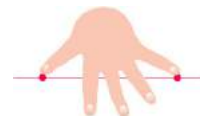
і

1

3

Скільки великих п'ядей* у ширині
стілїниці твоєї парти? В її довжині?

*Велика п'ядь — відстань між великим пальцем і мізинцем.

Пограйтеся в парі. Кожен почергово має зроби-
ти 1, 2, 3 кроки вперед і назад. Крокуючи, на-
зивайте число кроків.

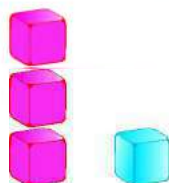
ДОРІВНЮЄ, БІЛЬШЕ, МЕНШЕ

1. Чи однаково квадратиків і трикутників (=)? Яких кубиків більше (>)? Яких кружечків менше (<)? Прочитай записи.

$3 = 3$ (дорівнює)

$3 > 1$ (більше)

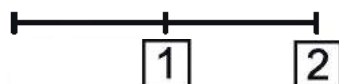

$1 < 3$ (менше)

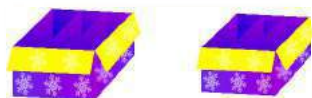
2.

$2 > 1$	$1 < 2$	$3 = 3$	$3 > 2$
---------	---------	---------	---------

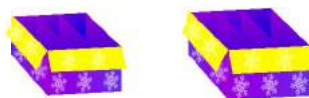
3. Скільки? Де більше? На скільки? Поясни.

Розклади кульки в коробки. Виконай дії на моделях кружечків.

$\square > \square$

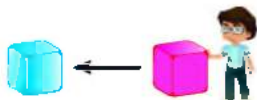

$\square < \square$

ДОДАВАННЯ. ЗНАК ПЛЮС (+)

1. Що відбувається? Опиши ситуацію.

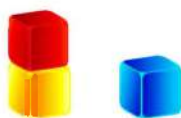
$$1 + 1 = 2$$

Читай: 1 плюс 1 дорівнює 2;
до одного додати один, буде два.

2. Прочитай і поясни записи.

$$1 + 1 = 2$$

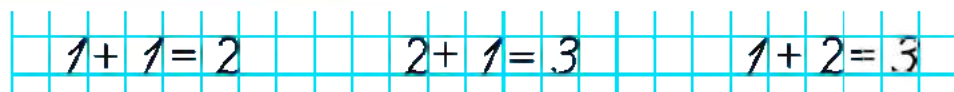

$$2 + 1 = 3$$

$$1 + 2 = 3$$

3.

За якими ознаками фігури поділено на групи?

Виконай додавання.

$$2 + 1$$

$$1 + 2$$

$$1 + 1$$

У давнину деякі народи позначали знак «плюс» малюнком Λ . Прочитай записи.

$$2 \Lambda 1$$

$$1 \Lambda 1$$

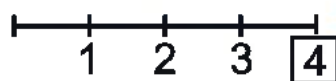
$$3 \Lambda 1$$

Придумай і намалюй свої записи на додавання.

ЧИСЛО Й ЦИФРА 4

1. Скільки?

Чотири

Чотири

Четверо

2. Поясни.

3

3

і

1

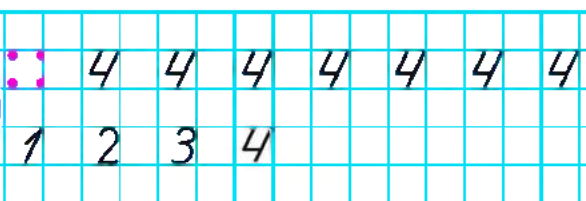
4

3. Яюсь я підняв стілець
Вгору замість гирі.
І гукнув мій брат-знавець:
— Це ж цифра «чотири»!
На що ще схожа цифра 4?

Четверта
година

4.

Порівняй 1 і 2, 1 і 3, 1 і 4, 2 і 3, 2 і 4, 3 і 4.

Виріж 2 квадрати і 2 трикутники різних розмірів і різних кольорів. Розклади їх на групи по-різному.

СКЛАД ЧИСЛА. ГРИВНЯ

1. Поясни.

2

$2 = 1 + 1$

3

$3 = 2 + 1$

$3 = 1 + 2$

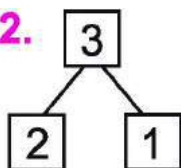
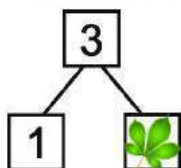
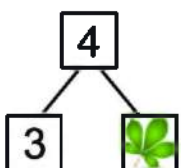
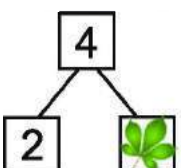
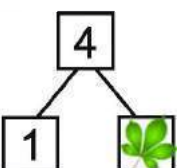
4

$4 = 3 + 1$

$4 = 2 + 2$

$4 = 1 + 3$

2.

3. «Здійсни» покупку.

4. Між якими звірятками сидить зайчик? Хто сусіди лисички? Назви «сусідів» числа 2.

Пограйтеся в парі. Зробіть ескізи-моделі своєї «валюти». Пограйтеся в «магазин».

ВІДНІМАННЯ. ЗНАК МІНУС (—)

1. Поясни.

Було 3

Відлетів 1

$$3 - 1 = 2$$

Залишилося ?

Читай: 3 мінус 1 дорівнює 2;
від трьох відняти один, буде два.

2. Що відбувається? Опиши ситуацію.

4

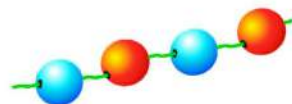

$$4 - 2 = 2$$

2

3. Виконай віднімання, закриваючи намистинки.

$$4 - 1$$

$$4 - 3$$

$$4 - 2$$

У давнину деякі народи позначали знак «мінус» малюнком Δ . Прочитай записи.

$$2 \Delta 1$$

$$4 \Delta 2$$

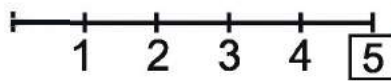
$$3 \Delta 1$$

Придумай і намалюй свої записи на віднімання.

ЧИСЛО Й ЦИФРА 5

1. Скільки?

П'ять

П'ять

П'ятеро

2. П'ять подібна до серпа,
що уміє жати.

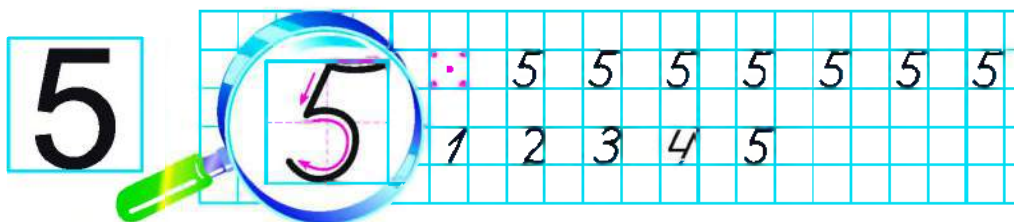
Лиш до ручки треба нам
«хвостика» додати.

На що ще схожа цифра 5?

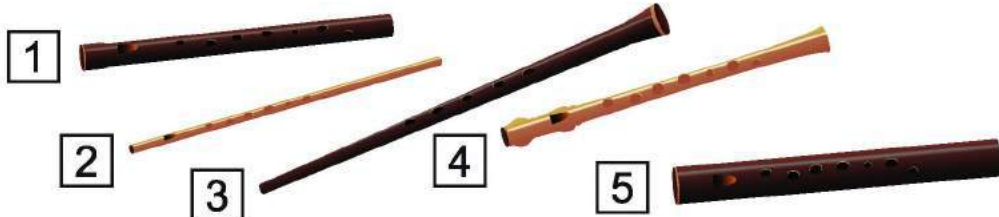

П'ята
година

3.

4. Полічи. Яка сопілка найтонша? Яка найдовша?

З якої групи паличок можна скласти п'ятикутник?

УТВОРЕННЯ ЧИСЛА 5. СКЛАД ЧИСЛА

1. Поясни.

4

$$4 + 1 = 5$$

Яке число менше від 4; більше від 4?

2. Склади запитання зі словом «скільки». Дай відповіді.

	4 і 1 — це 5	5 це 4 і 1	$5 = 4 + 1$
	3 і 2 — це 5	5 це 3 і 2	$5 = 3 + 2$
	2 і 3 — це 5	5 це 2 і 3	$5 = 2 + 3$
	1 і 4 — це 5	5 це 1 і 4	$5 = 1 + 4$

Попрацюйте в парі.

3. Що було спочатку (раніше)? Потім (пізніше)?

Пограйтеся в парі. Хто правильно добере фігуру, у якої більше сторін? Один викладає фішку-фігуру, інший має накрити її фігурою з більшим числом сторін. Поміняйтесь ролями.

ПОПЕРЕДНЄ Й НАСТУПНЕ ЧИСЛА

1. Хто прийшов перед онучкою; перед мишкою?
Хто прийшов після баби; після Жучки? Розкажи.

2. Які числа в ряду закриті?

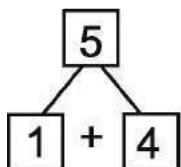
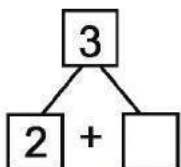
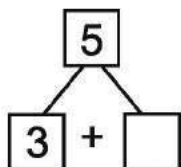
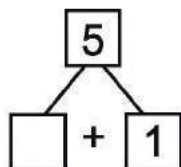
3. Яке число стоїть перед 3; після 4?

4. Які числа пропущено? Запиши їх.

5. Запиши в зошиті за зразком: $5 = 1 + 4$.

Попрацюйте в парі. Хто знає більше чисел?
По черзі ведіть лічбу.

МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ

ЧИСЛОВІ ВИРАЗИ

1. Що відбувається? Назви дії та їх результати.

3

$3 - 1$

?

2

$?(2+2)$

4

Що показує запис $3 - 1$; запис $2 + 2$?

Що вони відображають (виражають)?

2. $3 - 1$, $2 + 2$ — числові (математичні) вирази.
Читай: 3 мінус 1, 2 плюс 2.

3. Знайди і прочитай лише числові вирази.

$2 + 1$

$4 - 1$

$3 > 1$

$4 + 1$

$3 = 3$

4. Назви й запиши «сусідів» числа 4.

1	2		4	
---	---	---	---	---

Скільки монет? Скільки копійок? Поясни.

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Які числа закриті? Яке з них найменше; найбільше?

	2	3	4	
---	---	---	---	---

2. Перепиши в зошит, дописуючи пропущені числа.

1	2	3		5
---	---	---	--	---

1	2		4	5
---	---	--	---	---

3. Полічи. Супроводжуй лічбу дотиком олівця.

Перший

другий

...

...

Один

...

...

...

4. Скільки чого? Чого більше? На скільки?
Чого менше? На скільки?

4

3

5

Яка стрічка довша?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

Скільки виразів на додавання; на віднімання?

Обчисли.

$5 - 1$

$3 + 1$

$4 - 1$

$4 + 1$

$3 + 2$

$1 + 1$

$1 + 5$

$1 + 5$

$2 - 1$

Що довше; коротше? Яких кольорів одяг у дівчаток?

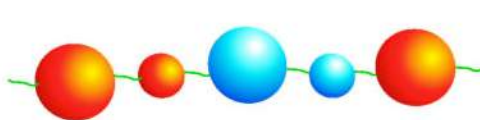

Поділи ложки на дві групи. Які можливі варіанти?

Говори за зразком: 5 — це 1 і 4; 5 складається з 1 і 4.

Яку намистинку треба нанизати на нитку? А далі?

Попрацюйте у парі. Заготуйте декілька кружечків різного кольору та різних розмірів. Складіть правило, за яким слід викладати їх у рядок. Почергово викладайте їх за цим правилом.

СУМА ЧИСЕЛ

1. Якому малюнку відповідає кожний з виразів? Чому?

$$1 + 3$$

$$2 + 1$$

$$1 + 1$$

2.

2 + 1, 1 + 1, 3 + 1 — суми чисел.
Читай: сума чисел два й один.

3. Прочитай вирази.

$$1 + 1$$

$$2 + 3$$

$$3 + 1$$

$$3 + 2$$

4. Скільки сум записано? Виконай дії.

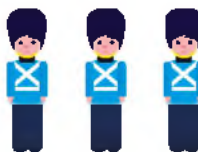
$$2 + 2$$

$$3 - 1$$

$$4 + 1$$

$$5 - 2$$

5. Скільки всього солдатиків? Вибери відповідний вираз і запиши його.

$$3 - 2$$

$$3 + 2$$

$$3 + 1$$

Що було спочатку? Потім? Визнач послідовність подій.

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ

1. Скільки всього квітів? Поділи їх на дві групи.

2. Розглянь, поясни.

$$2 - 1$$

$$3 - 2$$

$$5 - 2$$

$2 - 1$, $3 - 2$, $5 - 2$ — різниці чисел.

Читай: різниця чисел два й один.

3. Прочитай лише різниці. Обчисли їх.

$$4 - 1$$

$$4 - 3$$

$$2 + 1$$

$$4 - 2$$

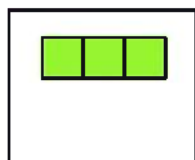
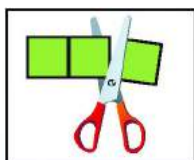
$$4 + 1$$

$$5 - 2$$

$$2 - 1$$

$$5 - 1$$

4. Було Скільки відрізають? Скільки залишиться?

Які числа заховалися в коробках?

$$\square + 2 = 5$$

$$\square - 3 = 2$$

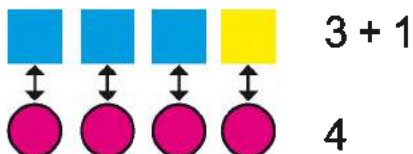
ЧИСЛОВІ РІВНОСТІ Й НЕРІВНОСТІ

ЧИСЛОВІ РІВНОСТІ

1. Скільки? Порівняй. Поясни.

$$3 = 3$$

$$3 + 1 = 4$$

$3 = 3$, $3 + 1 = 4$ — це рівності.

Читай: три плюс один дорівнює чотирьом.

2. Прочитай лише рівності.

$$4 = 4$$

$$5 = 2 + 3$$

$$5 > 3$$

$$1 + 1 = 2$$

$$2 - 1 = 1$$

$$5 - 2 = 3$$

3. Виконай дії.

$$1 + 3$$

$$3 - 1$$

$$2 + 2$$

$$3 + 2$$

$$2 + 3$$

$$4 - 1$$

$$1 + 2$$

$$3 - 2$$

4. Назви геометричні фігури.

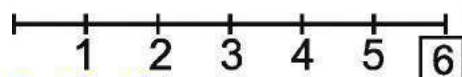
$5 - 1 = 3 + 1$, бо $5 - 1 = \square$ і $3 + 1 = \square$.

Чи правильно, що: $3 + 2 = 1 + 4$, $3 + 2 = 3 - 2$?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 6

1. Скільки?

Шість

Шестеро

Шість

Шоста година

2. Цифра «шість» — немов замок:

Знизу — круг, вгорі — гачок.

6

6	6	6	6	6	6	6	6
1	2	3	4	5	6		

3. Поясни.

5 та ще 1 — це 6

$$5 + 1 = 6$$

6 без 1 — це 5

$$6 - 1 = 5$$

4. Виконай дії. Використай підказки-кружечки.

$$5 + 1$$

$$6 - 1$$

$$6 - 5$$

$$4 + 1$$

$$5 - 1$$

$$5 - 4$$

$$3 + 1$$

$$4 - 1$$

$$4 - 3$$

Поділи на дві групи двома способами.

ЧИСЛОВІ НЕРІВНОСТІ

1. Де найбільше? Чому?

1

2

3

4

4 це 3 та ще 1

$$4 = 3 + 1$$

2.

$3 < 4$, $5 > 2$ — це нерівності.

Читай: три менше від чотирьох; п'ять більше, ніж два.

Порівняй. Запиши в зошиті за зразком: $2 < 3$.

2 і 3

4 і 3

2 і 5

5 і 5

3. Прочитай лише нерівності.

$$2 < 4$$

$$6 > 2 + 2$$

$$3 < 5 + 1$$

$$5 > 3$$

$$4 = 6 - 2$$

$$5 - 2 = 3$$

4. Скільки рушників ліворуч; праворуч? Скільки разом?

$$\square + \square = \square$$

Як можна взяти 6 гривень різними способами?

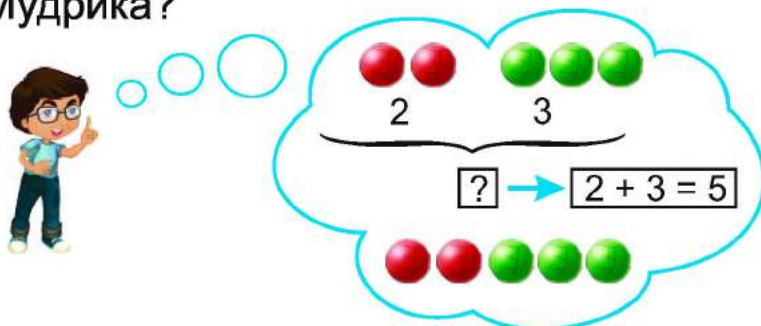

СЮЖЕТНІ ЗАДАЧІ

ЗАДАЧА

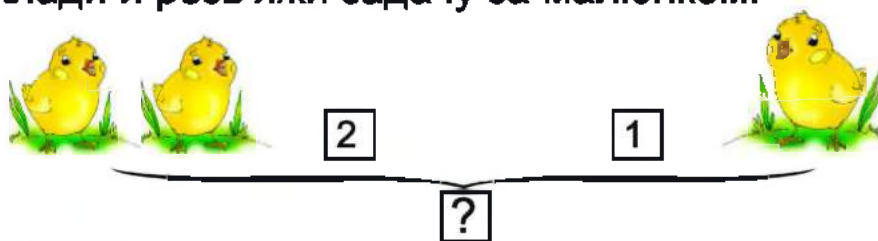

1. У Мудрика 2 червоні й 3 зелені м'ячі. Скільки всього м'ячів у Мудрика?

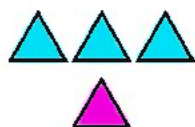

Поясни, як Мудрик розв'язав задачу.

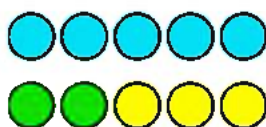
2. Склади й розв'яжи задачу за малюнком.

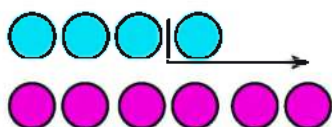
3. Що пропущено?

$$3 > \square$$

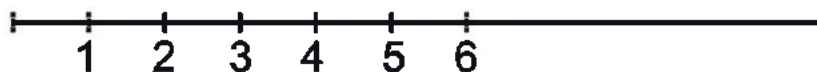

$$5 \square 2 + 3$$

$$4 - 1 \square 6$$

4. Назви й запиши всі числа, менші від 5; більші від 3.

Чи правильний запис? Що він означає?

$$2 \neq 3$$

$$(2 > 3 \text{ ' } 3 < 2)$$

ЗАДАЧА

1. Доповни до 5 гривень, використовуючи моделі купюр.

2. Порівняй. Запиши в зошиті за зразком: $6 > 2$; $2 < 6$.

$6 \square 2$

$6 \square 3$

$5 \square 6$

$1 \square 6$

3. У Дениска було 3 олівці. Сестричці він віддав 1 олівець. Скільки олівців залишилося в Дениска?

$3 - 1 = 2$ (ол.)
Відповідь: 2 олівці.

Поясни міркування хлопчика.

4. Прочитай та обчисли вирази. Скористайся фігурами.

$4 + 1$

$5 - 1$

$4 + 2$

$6 - 2$

$1 + 4$

$5 - 4$

$2 + 4$

$6 - 4$

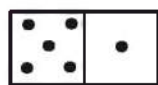
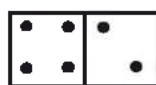
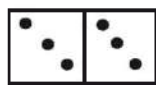
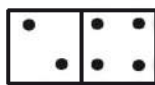
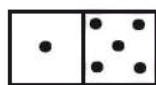
Що об'єднує малюнки? Дай хоча б три відповіді.

МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ. СХЕМИ

1. Запиши склад числа 6 за зразком.

$$6 = 5 + 1 \quad 6 = \square + \square$$

2. Який вираз можна скласти за схематичним малюнком? Чому?

$$4 + 2$$

$$3 + 2$$

3. Розв'яжи. Порівняй малюнок і схеми.

3

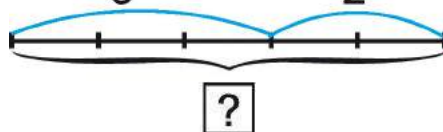

2

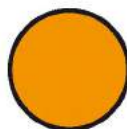
3

2

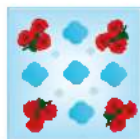

?

4. Яку форму мають предмети?

Скільки таких стрічок можна вирізати з квадратної серветки?

2

3

4

ЧИСЛО Й ЦИФРА 7. ТИЖДЕНЬ

1. Скільки?

Сім

Семеро

Сім

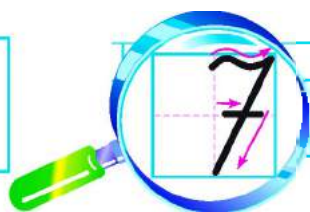
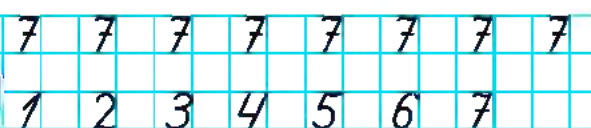
2. Косарі завзято косять,
притомилися усі.

Повтикали в землю коси,
утворили цифри сім.

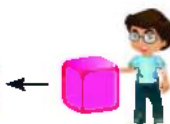

Сьома година

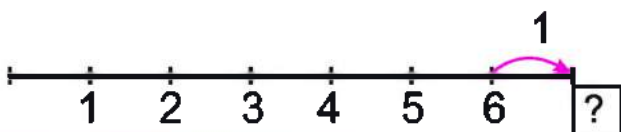
7

3. Поясни.

$$6 + 1 = \square$$

7 — це 6 та ще 1

4. Порівняй: 7 і 6 6 і 7 3 і 4 7 і 4.

Розглянь календарик. Назви дні тижня. Чому ці дні тижня так називають: **понеділок**, **середа**, **четвер**, **п'ятниця**?

ЗАДАЧА ТА ЇЇ ЧАСТИНИ

1. Назви й запиши в зошиті всі числа, менші від 6, і одне число, більше від 6.

2. Задача.

У коробці 4 фломастери, а поруч ще 2. (Умова.)

Скільки всього фломастерів? (Запитання.)

4

2

Розв'язання:

$$4 + 2 = 6$$

?

Відповідь: 6 фломастерів.

3. Було малі й великі глечики. Постав запитання. Дай відповідь на нього.

$$\square + \square = \square$$

4. За схемами склади вирази й обчисли їх значення.

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

Мати спекла 7 пиріжків. Чи вистачить їх для всіх дітей, якщо в сім'ї є 6 братів і кожен з них має по одній сестрі?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 0

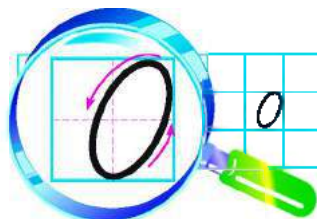
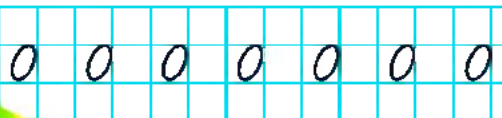
1. Скільки пташок на гілці?
Скільки їх залишилося?

2. Нулик в хованки загрався.
Де ж він? В бублику сховався!

0

3. Склади задачу. Поясни розв'язання.

$$3 - 3 = 0$$

4. $3 - 3$
 $5 - 5$
 $1 - 1$

 $3 - 1$
 $4 + 1$
 $5 - 1$

 $2 - 2$
 $6 - 6$
 $7 - 7$

 $4 - 4$
 $4 + 2$
 $5 + 1$

Допоможи Нулику знайти його місце.

Де ж моє місце?

ДІЇ З НУЛЕМ

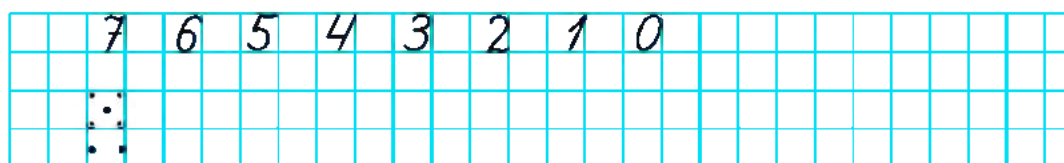
1. Порівняй тексти. З'ясуй, де задача.

1) Діти мали 2 малі машинки й 1 велику. Усього у дітей було 3 машинки.

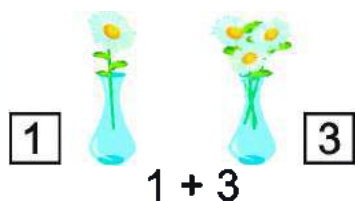
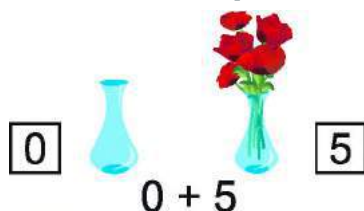
2) Діти мали 2 малі машинки й 1 велику. Скільки всього машинок було у дітей?

2. Виконай завдання в зошиті за зразком.

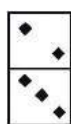
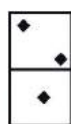
3. Скільки всього квітів у двох вазах? Запиши рівності.

4. $0 + 1$ $0 + 2$ $0 + 3$ $4 - 4$
 $0 + 4$ $0 + 6$ $0 + 5$ $7 - 7$

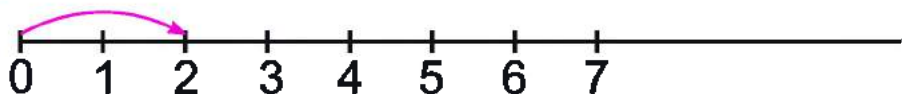
Визнач закономірність. Назви кісточки доміно.

ДОДАВАННЯ НУЛЯ

1. Що показує на числовому промені число 2? 6? 0?

2. Скільки? У якій мисці найбільше груш; найменше?

5

3

1

0

Скільки разом груш у першій і четвертій мисках?

$$5 + 0 = \square$$

3.

$$5 + 0 = 5 \quad 0 + 5 = 5$$

4. Обчисли.

$$\begin{array}{l} 2 + 0 \\ 4 + 0 \\ 6 + 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 1 + 0 \\ 3 + 0 \\ 5 + 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 0 + 7 \\ 0 + 3 \\ 5 - 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 3 + 1 \\ 2 + 4 \\ 6 - 3 \end{array}$$

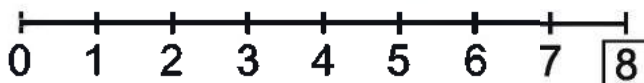
Скільки променів на кожному з рисунків?

_____ *M* _____ *K* _____ *A* _____ *B*

ЧИСЛО Й ЦИФРА 8

1. Скільки?

Вісім

Восьмеро

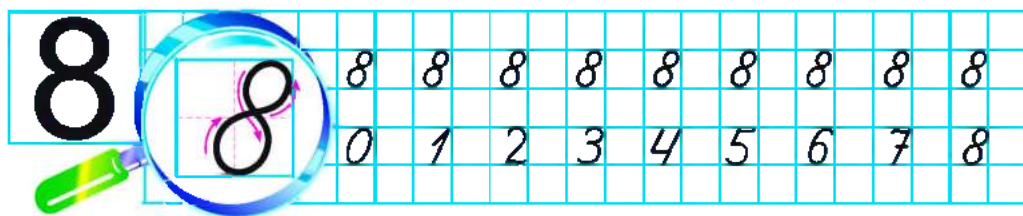
Вісім

2. Сніговик Морквяний Ніс
Вгору віника підніс
І питає: «Перехожі,
на яку я цифру схожий?»

Восьма
година

3.

4. З яких чисел можна утворити число 8? Розглянь усі випадки за малюнком. Запиши результати.

$$8 = 7 + 1$$

$$8 = 6 + \square$$

$$8 = 5 + \square$$

$$8 = 4 + \square$$

$$8 = \square + \square$$

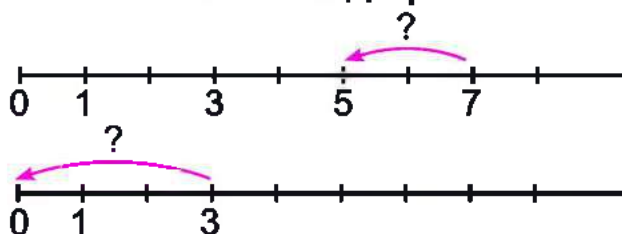
$$8 = \square + \square$$

$$8 = \square + \square$$

ВІДНІМАННЯ З ЧИСЛОМ НУЛЬ

1. За схемами склади рівності.

$$\boxed{7} - \boxed{} = \boxed{5}$$

$$\boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$$

2. Прочитай вираз. Поясни.

$$2 - 0$$

3. Прочитай рівності. Виправ помилки.

$$1 - 0 = 1$$

$$6 - 0 = 5$$

$$5 + 0 = 5$$

$$8 - 8 = 0$$

$$4 - 0 = 4$$

$$8 - 0 = 8$$

$$0 + 1 = 2$$

$$4 - 3 = 0$$

4. Порівняй тексти. Де задача? Чому?

1) Скільки столів у кімнаті?

2) На столі 2 великі й 3 малі свічки. Яких свічків більше і на скільки?

Які числа можуть «жити» в «будиночках»?

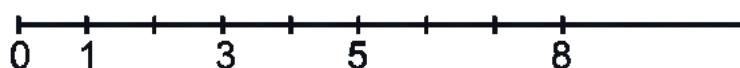
$$\begin{array}{c} \triangle \\ \square \end{array} - \begin{array}{c} \triangle \\ \square \end{array} = 0$$

ЗАДАЧІ

1. Які числа пропущені в ряду чисел; на числовому промені? Запиши їх у зошиті в два рядки.

1	2		4				8
---	---	--	---	--	--	--	---

2. Порівняй число 8 з відомими тобі числами.

$8 > \square$ $\square < 8$ $8 > \square$ $\square < 8$ $8 < \square$

3. Розглянь таблицю із задачами. Склади й розв'яжи свою задачу.

Умова	У дітей є 2 вертольоти і 3 літаки.	У дітей є 4 ляльки. Вони подарували знайомим 1 ляльку.
Запитання	Скільки всього іграшок?	Скільки ляльок залишилося?
Розв'язання	$2 + 3 = 5$	$4 - 1 = 3$
Відповідь	5 іграшок	3 ляльки

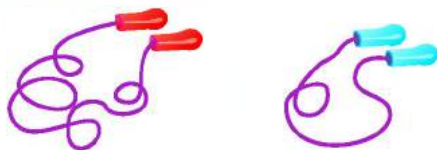
Чим схожі й відмінні фігури в парах? Розклади моделі цих фігур на дві групи.

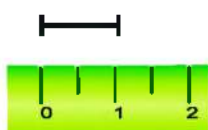

ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН ДОВЖИНА. САНТИМЕТР

1. Як встановити, яка скалка довша; коротша?

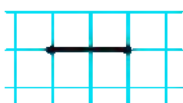
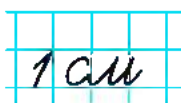
2. Розглянь. Поясни. Прочитай.

1 сантиметр

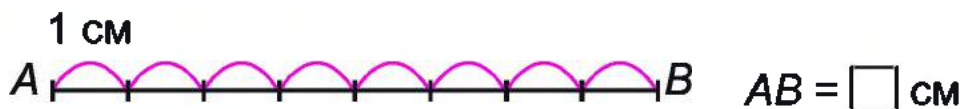
1 см

1 см — це одиниця довжини

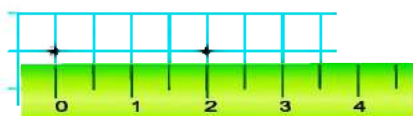
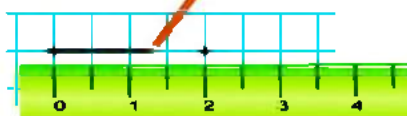

2 см 3 см 7 см

3. Яка довжина відрізка AB ? Запиши і прочитай.

4. Побудуй відрізки завдовжки 2 см, 5 см.

5. Склади й розв'яжи задачу за малюнком і схемою.

$$\square - \square = \square$$

Виконай дії. Заміни листочок і квіточки числами.

Обчисли. Зроби висновки.

$$4 + 0 = \square$$

$$5 - 0 = \square$$

$$3 - 3 = \square$$

$$+ 0 = \square$$

$$- 0 = \square$$

$$- = \square$$

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ

1. Виконай дії.

$0 + 2$

$3 + 0$

$3 - 3$

$4 + 1$

$5 + 1$

$7 - 1$

$7 + 1$

$8 - 0$

$8 + 0$

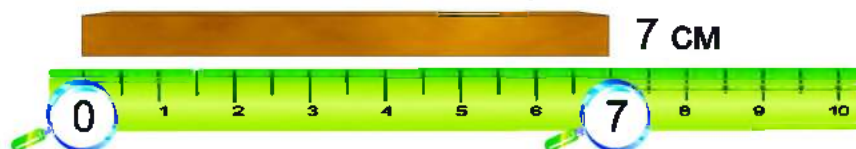

$8 - 8$

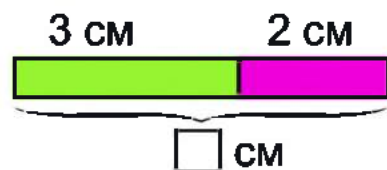
$5 + 2$

$7 - 2$

2. Яка довжина бруска пластиліну? Розглянь, як лінійкою вимірюють довжину.

3. Склади й розв'яжи задачу за малюнком і схемою.

$\square \text{ см} + \square \text{ см} = \square \text{ см}$

4. Порівняй.

$3 \text{ і } 5$

$5 \text{ і } 3$

$5 \text{ і } 5$

$3 \text{ см і } 7 \text{ см}$

5. Порівняй. Поясни.

$6 + 2 \text{ і } 7$

$6 + 2$

7

Виміряй довжину зошита в гумках, олівцях.

Порівняй результати.

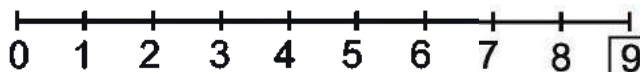
Чому вони різні?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 9

1. Скільки?

Дев'ять

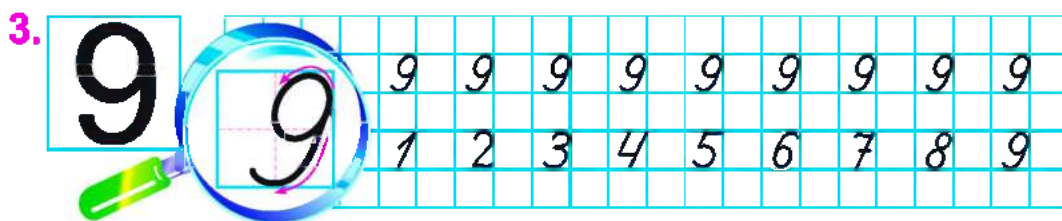

Дев'ятеро

Дев'ята година

2. Шість і дев'ять — близнюки.
Дев'ять — шістка навпаки.

4. Поясни.

$$8 + 1 = 9$$

$$9 - 1 = 8$$

5. Запиши числові рівності.

$$9 = 8 + 1$$

$$9 = 6 + \square$$

$$9 = \square + \square$$

$$9 = \square + \square$$

$$9 = 7 + \square$$

$$9 = 5 + \square$$

$$9 = \square + \square$$

$$9 = \square + \square$$

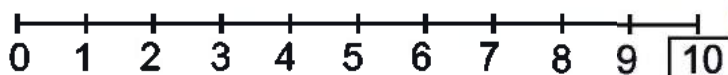
На рисунку є 6 фігур. Знайди і назви їх.

ЧИСЛО 10. ЗАПИС ЧИСЛА 10

1. Скільки?

Десять

Десять

Десятеро

Десята година

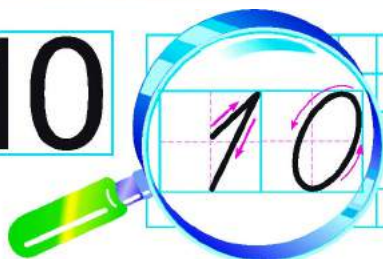
2. Одиниця сумувала:

— Ну чому один — так мало?
От з нулем вона здружилась,
Число «десять» утворилось.

3.

10

10	10	10	10	10	
5	6	7	8	9	10

4. Поясни.

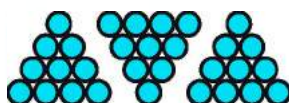

$$9 + 1 = 10$$

$$10 - 1 = 9$$

Скільки паличок? Скільки точок у кожній групі?
Скільки десятків?
Назви десяток
будь-яких предметів.

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

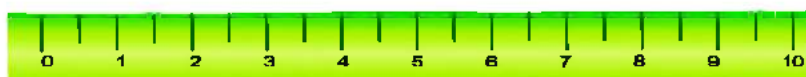
1. Розкажи, де правильно, а де неправильно вимірювали довжину відрізка.

O _____ A

OA = 6 см

B _____ C

BC = 8 см

2. Обчисли. Продemonструй дії на предметах.

$$6 + 1$$

$$3 + 1$$

$$7 - 1$$

$$8 - 1$$

$$4 + 2$$

$$4 - 2$$

$$5 + 0$$

$$0 + 5$$

3. Порівняй.

< > =

$$\begin{array}{c} 2 + 3 = 6 - 1 \\ \boxed{5} \quad \boxed{5} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 3 + 3 \square 8 - 1 \\ \boxed{?} \quad \boxed{?} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 2 + 2 \square 4 + 1 \\ \boxed{4} \quad \boxed{5} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 5 + 2 \square 5 + 0 \\ \boxed{?} \quad \boxed{?} \end{array}$$

$$3 + 4 \text{ і } 4$$

$$4 + 3 \text{ і } 4 - 3$$

$$8 + 0 \text{ і } 8 - 0$$

$$10 - 1 \text{ і } 0 + 10$$

Скільки пар взуття?

1. Було 5 чистих зошитів. Списали 1 зошит. Скільки чистих зошитів залишилося? Скільки зошитів у тебе в папці? Склади про них задачу.

2. Випиши в один стовпчик рівності, а в інший — нерівності. Підкресли неправильні рівності й нерівності.

$6 < 8$

$6 > 8$

$7 = 7$

$5 = 7$

$4 + 2 = 6$

$4 + 2 = 5$

$8 - 2 < 7$

$3 + 2 > 2$

3. Склади задачу, в якій би запитувалося: «Скільки склянок молока на двох столах?» Розв'яжи її.

4. Як розміняти трьома способами, використавши будь-які з купюр?

У кімнаті біля кожної стіни — два коти, у кожному кутку по одному коту. Скільки найменше котів може бути в кімнаті? Виконай схематичний рисунок.

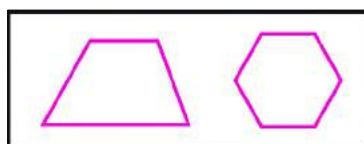

ВІДНОШЕННЯ РІЗНИЦЕВОГО ПОРІВНЯННЯ ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ. ЛАМАНА

1. Назви «меншого сусіда» числа 6. Яке з чисел ряду найменше; найбільше? Посміхнись сусідові/сусідці за партою.

1		3			6		8		10
---	--	---	--	--	---	--	---	--	----

2. Чим відрізняються ламані? Які з них незамкнені? Які замкнені? Які фігури утворили замкнені ламані?

Зі скількох відрізків складається кожна ламана?

3. Запиши склад числа 10. Використай кубики.

$$10 = 9 + 1$$

$$10 = 6 + \square$$

$$10 = \square + \square$$

$$10 = 8 + 2$$

$$10 = \square + \square$$

$$10 = \square + \square$$

$$10 = 7 + \square$$

$$10 = \square + \square$$

$$10 = \square + \square$$

Скільки чисел на циферблаті годинника?
А скільки цифр?
Назви цифри.

ЗБІЛЬШЕННЯ ЧИСЛА НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1. У Данилка 4 горішки, у Настуні стільки ж та ще 2. Скільки горішків у Настуні? У кого більше горішків? На скільки?

Д.

Н. ще

2. У Богдана 5 яблук, у Соломії — на 3 більше. Скільки яблук у Соломії?

Б.

С. Стільки ж

3.

$2 + 1 = 3$. Читай: 2 збільшити на 1 — буде 3.

Виконай дії. Знайди пропущені числа.

 $1 + 1$	 $2 - 1$	 $0 + 5$	 $\square + 2 = 3$
$3 + 1$	$3 - 1$	$2 + 4$	$\square + 5 = 7$
$5 + 1$	$5 - 1$	$4 - 0$	$\square + 1 = 7$
$7 + 1$	$7 - 1$	$7 - 7$	$\square + 5 = 5$

На скільки збільшується перше число в першому стовпчику?

Тобі пообіцяли розповісти 2 казки, а розповіли більше. Скільки казок могли розповісти? На скільки це більше? Які казки ти знаєш?

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1. На столі було . Якщо діти поласують ними, то цукерок стане на 2 менше. Скільки цукерок залишиться?

2. $7 - 2 = 5$. Читай: 7 зменшити на 2, буде 5.

 $7 - 2$

 $2 + 2$

 $2 - 2$

 $8 - 8$

$6 - 2$

$4 + 2$

$5 + 4$

$0 + 5$

$5 - 2$

$7 + 2$

$3 + 6$

$4 + 5$

$4 - 2$

$8 + 2$

$3 - 0$

$5 + 5$

На скільки зменшується перше число в першому стовпчику?

3. $\square + 1 = 5$ $6 + \square = 7$ $\square - 1 = 7$ $5 - \square = 3$

4. Чи однакові дії дівчинки?

Це протилежні дії.

Якою стане довжина олівця, коли змалюється загострений стержень?

ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗУ. КУТ

1. Випиши лише числові вирази. Прочитай їх. Обчисли.

$5 > 1$

$6 - 1$

$4 + 3$

$5 < 10$

$5 + 1$

$6 = 6$

$4 - 3$

$10 > 4$

$5 + 1 = 6$

$4 - 3 = 1$

6, 1 — значення виразів

2. Знайди значення виразів.

$\triangle 0 + 2$

$\square 2 + 0$

$\pentagon 2 + 2$

$\hexagon 2 - 2$

$\heptagon 2 - 0$

$0 + 3$

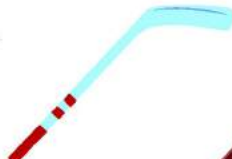
$3 + 0$

$3 + 3$

$3 - 3$

$3 - 0$

3. Розглянь малюнки і покажи на них кути.

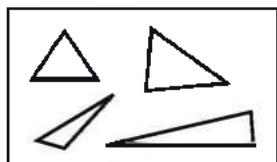

Які предмети у класній кімнаті мають кути?

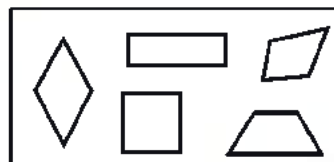
4. Довжина шурупа 4 см, цвях на 2 см довший. Яка довжина цвяха? Де використовують шурупи і цвяхи в класі й удома? $\square \text{ см} + \square \text{ см} = \square \text{ см}$

Чому їх так називають?

Це трикутники

Це чотирикутники

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Полічи. Скільки?

1, 2, 3, 4, 5, ... — натуральні числа

2. Назви числа в порядку їх збільшення.

3. Знайди значення виразів. Які вирази мають однакове значення?

$$9 + 1$$

$$10 - 1$$

$$10 - 2$$

$$10 - 3$$

$$10 - 5$$

$$8 + 2$$

$$10 - 10$$

$$10 - 0$$

$$10 + 0$$

$$0 + 5$$

4. На озері 5 качок. Скільки їх залишиться, якщо дві відлетять?

Чи правильно я міркую?

$$5 - 2 + 2 = 5$$

Наведи свої приклади.

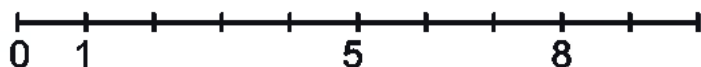
Якщо число зменшити на кілька одиниць, а потім збільшити на це саме число одиниць, то отримаємо попереднє число.

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

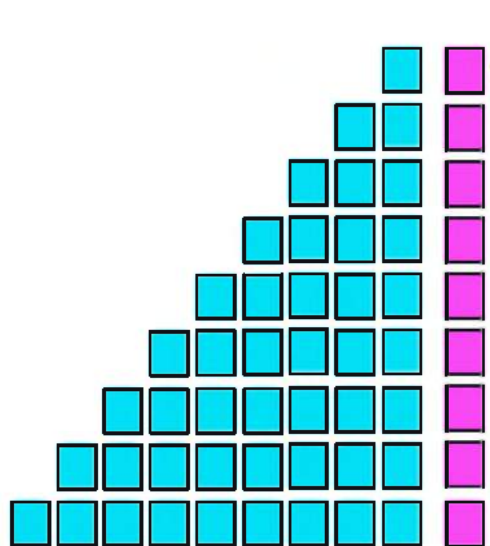
ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 1

1. Покажи на числовому промені натуральні числа, більші від 5 і менші від 8. Назви їх.

2. Прочитай. Поясни. Закрий смужкою паперу результати. Спробуй назвати їх самостійно.

$$1 + 1 = \boxed{2}$$

$$2 - 1 = \boxed{1}$$

$$2 + 1 = \boxed{3}$$

$$3 - 1 = \boxed{2}$$

$$3 + 1 = \boxed{4}$$

$$4 - 1 = \boxed{3}$$

$$4 + 1 = \boxed{5}$$

$$5 - 1 = \boxed{4}$$

$$5 + 1 = \boxed{6}$$

$$6 - 1 = \boxed{5}$$

$$6 + 1 = \boxed{7}$$

$$7 - 1 = \boxed{6}$$

$$7 + 1 = \boxed{8}$$

$$8 - 1 = \boxed{7}$$

$$8 + 1 = \boxed{9}$$

$$9 - 1 = \boxed{8}$$

$$9 + 1 = \boxed{10}$$

$$10 - 1 = \boxed{9}$$

3. Порівняй. $5 + 1 \square 5$ $5 - 1 \square 5$ $7 + 1 \square 7$

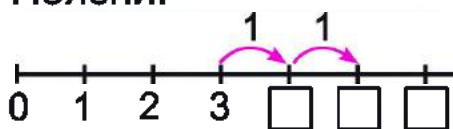
$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

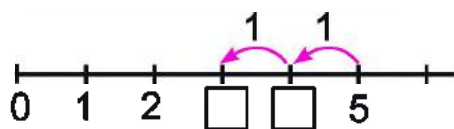
ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ ПО 1

1. Поясни.

$$3 + 1 = 4 \quad 4 + 1 = 5$$

$$3 + 1 + 1 = 5$$

$$5 - 1 = 4 \quad 4 - 1 = 3$$

$$5 - 1 - 1 = 3$$

2. Цвіло 6 маків. Потім розцвів ще 1 мак, а згодом ще 1. Скільки цвіте маків?

$$\square + \square + \square = \square$$

3. На гілці 5 листочків. Вітер зірвав 1 листочок, потім ще 1. Скільки листочків залишилося?

$$\square - \square - \square = \square$$

4. $6 + 1$	$3 + 1 + 1$	$4 - 1$	$5 - 1 - 1$
$7 + 1$	$4 + 1 + 1$	$3 - 1$	$6 - 1 - 1$

5. Виміряй довжину відрізка AB , довжину сірникової коробки на малюнку і в дійсності. Не грайся із сірниками! A _____ B

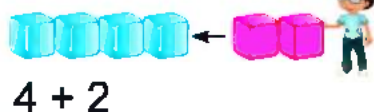
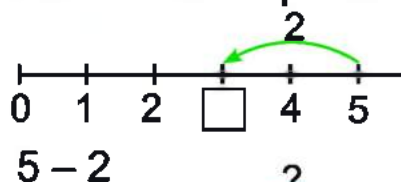
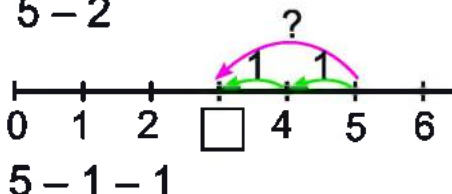
Які з чисел можна утворити додаванням двох однакових чисел; трьох однакових чисел?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 2

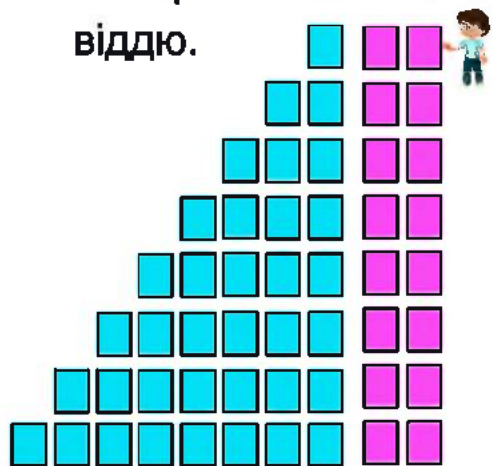
1. Розглянь схематичний малюнок і схеми. Прокоментуй дії.

2. $5 + \square = 5 + 1 + 1$
 $5 - \square = 5 - 1 - 1$

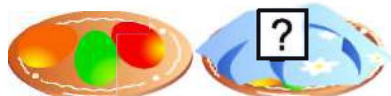
$5 + \square + 1 = 5 + 2$
 $5 - \square - 1 = 5 - 2$

3. Попрацюйте в парі. Закрийте смужкою результати. Почергово називайте результати і звіряйте з відповіддю.

$1 + 2 = \boxed{3}$	$3 - 2 = \boxed{1}$
$2 + 2 = \boxed{4}$	$4 - 2 = \boxed{2}$
$3 + 2 = \boxed{5}$	$5 - 2 = \boxed{3}$
$4 + 2 = \boxed{6}$	$6 - 2 = \boxed{4}$
$5 + 2 = \boxed{7}$	$7 - 2 = \boxed{5}$
$6 + 2 = \boxed{8}$	$8 - 2 = \boxed{6}$
$7 + 2 = \boxed{9}$	$9 - 2 = \boxed{7}$
$8 + 2 = \boxed{10}$	$10 - 2 = \boxed{8}$

4. на 2 більше

Скільки крашанок на другій тарілці?

на 2 менше

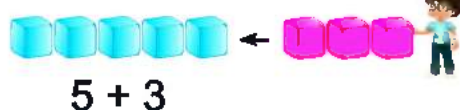
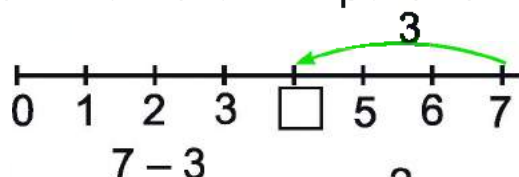
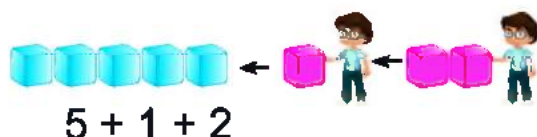
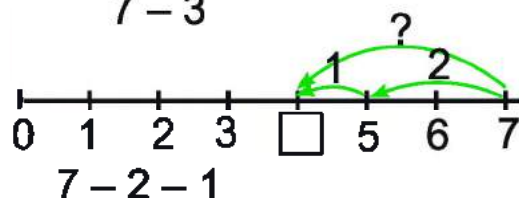

Скільки писанок на другій тарілці?

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 3

1. Розглянь схематичний малюнок і схеми. Прокоментуй дії.

2. Обчисли. Проілюструй дії на предметах.

$$5 + 3 = 5 + 1 + \square$$

1 2

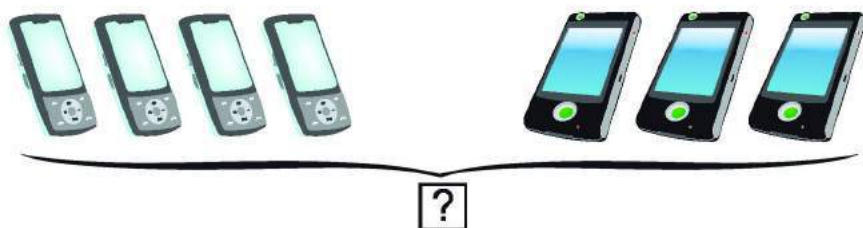
$$6 - 3 = 6 - 2 - \square$$

2 1

3. $7 + 3$ $7 + 1 + 1 + 1 = \square$ $7 + 2 + 1 = \square$ $7 + 1 + 2 = \square$
 $8 - 3$ $8 - 1 - 1 - 1 = \square$ $8 - 2 - 1 = \square$ $8 - 1 - 2 = \square$

4. $6 + 3$ $5 + 3$ $4 + 3$ $3 + 3$
 $10 - 3$ $9 - 3$ $7 - 3$ $6 - 3$

5. Склади й розв'яжи задачу.

Знайди зручний спосіб обчислення.

$$3 + 5 - 5 = ?$$

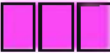
$$10 - 6 + 6 = ?$$

$$3 + 4 - 3 = ?$$

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 3

1. Прочитай і поясни, як утворено таблиці.

			$1 + 3 = 4$	$4 - 3 = 1$
			$2 + 3 = 5$	$5 - 3 = 2$
			$3 + 3 = 6$	$6 - 3 = 3$
			$4 + 3 = 7$	$7 - 3 = 4$
			$5 + 3 = 8$	$8 - 3 = 5$
			$6 + 3 = 9$	$9 - 3 = 6$
			$7 + 3 = 10$	$10 - 3 = 7$

* Досліди, чому результат у першому й другому стовпчиках збільшується на 1.

2. $4 + 3$	$3 + 3$	$5 + 3$	$6 + 3$	$7 + 3$
$7 - 3$	$6 - 3$	$8 - 3$	$9 - 3$	$10 - 3$

3. Для класу планували купити 6 комп'ютерів, а купили на 3 більше. Скільки комп'ютерів купили?

4. Яка стрічка довша, коротша; ширша, вужча?

5. Накресли відрізок АВ завдовжки 5 см. Накресли відрізок ОС, довжина якого на 3 см більша. Яка довжина відрізка ОС?

Ми—два «сусідні» числа.

Наша сума — 7.

Які ми числа?

+

= 7

НАЗВИ ЧИСЕЛ ПРИ ДОДАВАННІ

1. Прочитай. Випиши лише суми. Знайди їх значення.

$5 + 1$

$5 + 2$

$5 - 2$

$6 - 3$

$4 - 1$

$4 - 2$

$4 + 1$

$4 + 2$

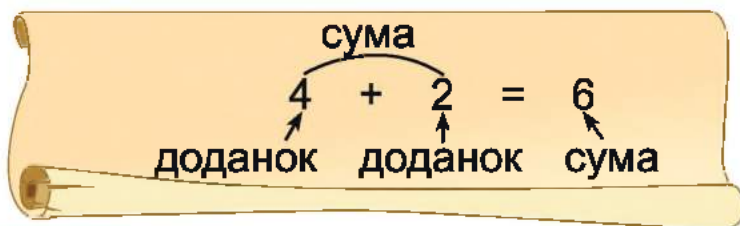
$8 + 1$

$7 + 2$

$7 + 3$

$7 + 0$

2.

3. Назви другі доданки в кожній сумі. Прочитай вирази, у яких перший доданок більший, ніж другий. Обчисли.

$2 + 3$

$3 + 2$

$4 + 3$

$3 + 4$

$3 + 6$

$6 + 3$

4. Склади й розв'яжи задачі про гриби.

$\boxed{?}$

$\boxed{?}$

$\boxed{9}$

5. Для перших класів придбали 3 телевізори, для других — стільки ж. Скільки придбали телевізорів для двох класів?

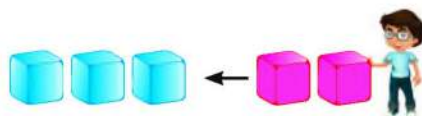

Скільки доданків може містити сума? Наведи приклади.

ЗВ'ЯЗОК ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ

1. Склади й запиши рівності. Чим вони схожі; відмінні?

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

2. Поясни, як утворено рівності.

$$4 + 1 = 5$$

$$5 - 1 = 4$$

$$5 - 4 = 1$$

3. Обчисли, використовуючи зв'язок додавання й віднімання.

$$2 + 1$$

$$5 + 3$$

$$4 + 3$$

$$3 - 1$$

$$8 - 3$$

$$7 - 3$$

$$3 - 2$$

$$8 - 5$$

$$7 - 4$$

4. На мотузці зав'язали 3 вузли. На скільки частин поділилася мотузка? Намалюй і перевір відповідь.

Діти придумали свої «цифри». Розшифруй записи. Які цифри «ховаються» під фігурами?

$$\bigcirc \triangle - \bigcirc = \square$$

$$\square - \triangle = \square$$

$$\square - \bigcirc = \square$$

Попрацюйте в парі. Придумайте свої «цифри» і розгадайте їх.

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 4

1. За схематичними малюнками запиши склад числа 4.

2. Поясни, як можна додавати число 4.

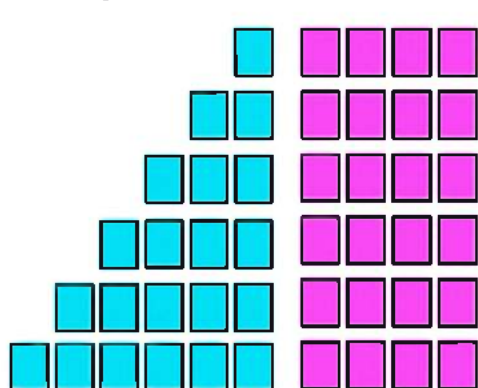
$$5 + 4 = 5 + 3 + 1 = \square$$

$$5 + 4 = 5 + 2 + 2 = \square$$

$$5 + 4 = 5 + 1 + 3 = \square$$

3. Прочитай таблиці додавання й віднімання 4.

$$1 + 4 = \boxed{5}$$

$$5 - 4 = \boxed{1}$$

$$2 + 4 = \boxed{6}$$

$$6 - 4 = \boxed{2}$$

$$3 + 4 = \boxed{7}$$

$$7 - 4 = \boxed{3}$$

$$4 + 4 = \boxed{8}$$

$$8 - 4 = \boxed{4}$$

$$5 + 4 = \boxed{9}$$

$$9 - 4 = \boxed{5}$$

$$6 + 4 = \boxed{10}$$

$$10 - 4 = \boxed{6}$$

Придумай, як зручно можна знаходити результати додавання і віднімання в таблиці.

4. Склади задачу про іграшки. Виділи її умову й запитання. Запиши розв'язання і відповідь.

Було — 6

Купили — 4

Стало — ?

Розшифруй записи.

$$\triangle + \triangle = \triangle$$

$$\square + \hexagon = \bigcirc \triangle$$

$$\bigcirc + \bigcirc = \hexagon$$

ПЕРЕСТАВНИЙ ЗАКОН ДОДАВАННЯ

1. Прочитай вирази. Досліди, чим вони відрізняються.

$$4 + 2$$

$$2 + 4$$

2. У вазі червоні тюльпани і жовті. Скільки тюльпанів у вазі?

У вазі жовті тюльпани і червоні. Скільки тюльпанів у вазі?

$$3 + 2 = 2 + 3$$

3. Чи правильно міркує Мудрик?

Від переставляння доданків місцями значення суми не змінюється.

4. Обчисли значення сум зручним способом.

$$3 + 2$$

$$6 + 1$$

$$1 + 4$$

$$1 + 6$$

$$4 + 2$$

$$2 + 4$$

Довжина зошита 3 долоні, а ширина — на 1 долоню менша. Яка ширина зошита?

Яка ширина парти, якщо вона на

4 долоні більша, ніж довжина зошита?

Виконай вимірювання свого зошита й парти.

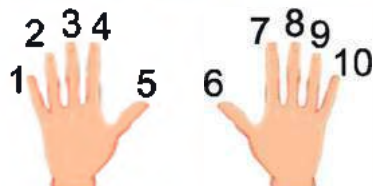

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ 5

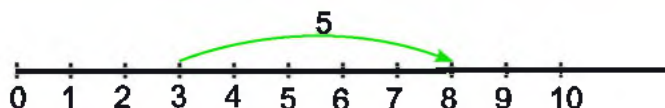
1.

$$5 + 5 = \square$$

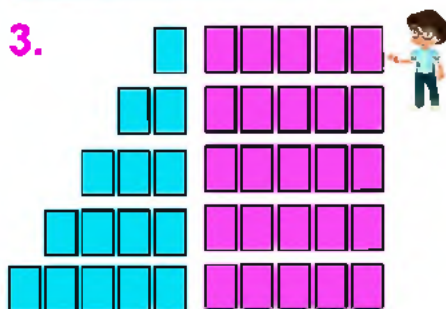

2. За числовим променем склади рівність на додавання 5.

$$\square + 5 = \square$$

3.

$$1 + 5 = \boxed{6}$$

$$5 + 1 = \boxed{6}$$

$$2 + 5 = \boxed{7}$$

$$5 + 2 = \boxed{7}$$

$$3 + 5 = \boxed{8}$$

$$5 + 3 = \boxed{8}$$

$$4 + 5 = \boxed{9}$$

$$5 + 4 = \boxed{9}$$

$$5 + 5 = \boxed{10}$$

$$5 + 5 = \boxed{10}$$

4. Склади й розв'яжи задачі про пасажирів поїзда.

на 2 більше

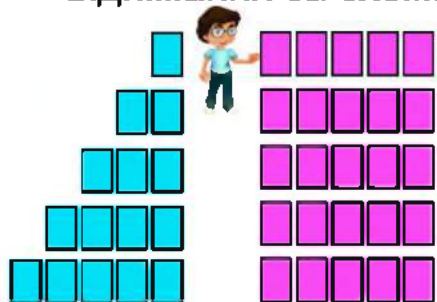
Склади іграшки в один ящик, перекладаючи їх по одній. Як зробити це найшвидше? Запиши математичними діями.

ВІДНІМАННЯ 5. РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ

1. Попрацюйте в парі. Почергово читайте і пояснюйте віднімання за схематичним малюнком.

$$6 - 5 = \boxed{1}$$

$$6 - 1 = \boxed{5}$$

$$7 - 5 = \boxed{2}$$

$$7 - 2 = \boxed{5}$$

$$8 - 5 = \boxed{3}$$

$$8 - 3 = \boxed{5}$$

$$9 - 5 = \boxed{4}$$

$$9 - 4 = \boxed{5}$$

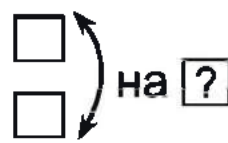
$$10 - 5 = \boxed{5}$$

$$10 - 5 = \boxed{5}$$

2. Кого менше? На скільки? Кого більше? На скільки?

$$\square - \square = \square$$

3. Чи правильно міркував Мудрик?

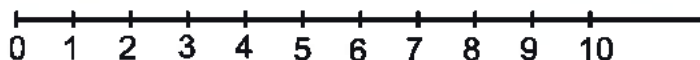
Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше від іншого, потрібно від більшого числа відняти менше.

4. Дітям на сніданок дали 10 яблук та 8 апельсинів. Чого дали більше? На скільки?

На скільки кожне число більше від свого попереднього? На скільки кожне попереднє число менше від наступного?

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 6

1. Обчисли, застосувавши переставний закон додавання.

$2 + 6$

$1 + 6$

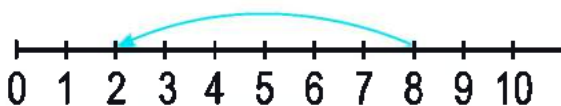
$3 + 6$

$4 + 6$

$2 + 4$

2. Виконай віднімання.

Використай числовий промінь.

$8 - 6$

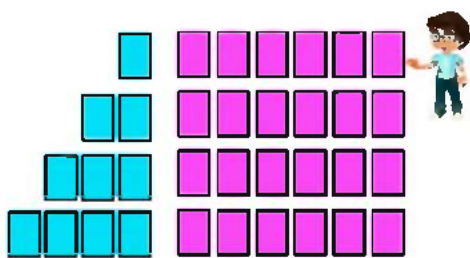
$7 - 6$

$9 - 6$

$10 - 6$

$6 - 6$

- 3.

$1 + 6 = 7$

$7 - 6 = 1$

$2 + 6 = 8$

$8 - 6 = 2$

$3 + 6 = 9$

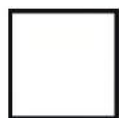
$9 - 6 = 3$

$4 + 6 = 10$

$10 - 6 = 4$

Досліди, як змінюються результати під час додавання й віднімання числа 6.

4. Якою може бути наступна фігура?

3 першої гілки зірвали 2 жолуді, а з другої — 3.

- 1) Скільки жолудів зірвали?
- 2) Скільки жолудів залишилося на кожній гілці?
- 3) Скільки жолудів залишилося на обох гілках?

1. У дворі 5 курок, півень і 2 курчат. Скільки птахів у дворі? Зобрази кружечками, трикутниками і квадратами всіх птахів.

2. Хто тримає перший доданок суми?

$$\square + 3 = 7$$

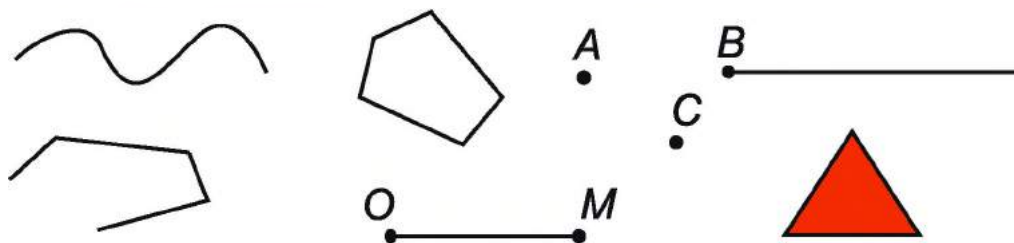
3. $6 + 1$ $6 + 2$ $6 + 3$ $6 + 4$
 $1 + 6$ $2 + 6$ $3 + 6$ $4 + 6$

4.

Про що дізнаєшся, якщо виконаєш дії?

$6 - 4$ $4 - 3$ $6 - 3$ $4 + 3$

5. Назви відомі тобі геометричні фігури.

Які числа й знаки дій пропущено?

$6 ? \square = 3$ $6 ? \square = 9$ $\square ? 5 = 8$ $\square ? 5 = 2$

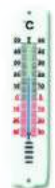
ВЕЛИЧИНИ. МАСА. МІСТКІСТЬ ВАЖКИЙ. ЛЕГКИЙ. МАСА ПРЕДМЕТА

1.

Хто важчий? Хто легший? Хто має однакову масу?

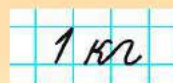
2. Чим можна зважити овочі? А тебе?

3.

1 кілограм
Скорочено 1 кг

4. Прочитай і запиши. Що може важити 1 кг; 7 кг?

1 кг

2 кг

5 кг

7 кг

10 кг

5. Порівняй.

< > =

1 кг і 5 кг

5 кг і 5 кг

8 кг і 4 кг

6 кг і 7 кг

6. Для гурткової роботи купили 5 кг пластиліну.
Використали 2 кг. Скільки кілограмів пластиліну
залишилося?

Знайди помилку художника.

МАСА. ЗВАЖУВАННЯ ПРЕДМЕТІВ

1. Яка маса предметів?

2. $2 \text{ кг} + 2 \text{ кг} = 4 \text{ кг}$

$2 \text{ кг} + 3 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

$3 \text{ кг} - 1 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

$6 \text{ кг} - 4 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

3. Порівняй і запиши за зразком: $8 - 5 < 5 + 1$

$7 + 2$ і 10

$7 + 3$ і 10

$5 - 2$ і $5 + 2$

$7 + 2$ і 8

$7 + 3$ і 8

$4 + 5$ і $4 + 3$

4. Поясни.

$2 \text{ кг} + 1 \text{ кг} > 2 \text{ кг}$

5. Які числа пропущені?

$5 + \square = 9$

$\square + 4 = 7$

$10 - \square = 6$

$\square - 2 = 1$

6. Порівняй тексти задач, числові дані в умові і запитування; розв'язання задач.

а) У шкільну їдальню привезли 10 кг масла. Для приготування каші використали 6 кг. Скільки кілограмів масла залишилося?

б) У їдальню привезли 10 кг масла, а в кафе — на 6 кг менше. Скільки кілограмів масла привезли в кафе?

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

1. Обчисли. Назви й випиши в один стовпчик лише перші доданки, а в інший — лише другі доданки.

$$6 + 4 \quad 7 + 2 \quad 7 - 1 \quad 5 + 3 \quad 9 + 1 \quad 9 - 1$$

2. Розглянь. Прочитай рівності. Допиши числа.

$$3 + 2 = 5$$

$$5 = 3 + 2$$

$$5 - 2 = \square$$

$$\square = 5 - 2$$

$$5 - 3 = \square$$

$$\square = 5 - 3$$

3. Які числа пропущені в рівностях?

$$5 + 4 = \square$$

$$3 + 6 = \square$$

$$4 + 6 = \square$$

$$\square + 5 = 9$$

$$9 - 6 = \square$$

$$\square + 6 = 10$$

4. Який відрізок довший? На скільки сантиметрів?

$$AB = 7 \text{ см}$$

$$CD = 4 \text{ см}$$

Накресли ці відрізки.

5. Склади задачу на віднімання про квіти. Запиши її розв'язання та відповідь.

На скільки сума двох доданків більша від першого доданка? Досліди на прикладі $2 + 5 = 7$.

ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ДОДАНКА

1. Назви доданки в кожному стовпчику. Обчисли. Якою дією знаходили один із доданків?

$6 + 3$

$7 + 3$

$5 + 5$

$9 - 3$

$10 - 7$

$10 - 5$

$9 - 6$

$10 - 3$

Щоб знайти невідомий доданок, можна від суми відняти відомий доданок.

2. Знайди невідомий доданок.

$3 + \square = 5$

$6 + \square = 9$

$\square + 4 = 7$

$\square + 3 = 7$

3. На тарілці були сливи. Коли поклали ще 6 слив, то їх стало 9. Скільки слив було на тарілці спочатку?

4. $1 + 2$

$1 \text{ кг} + 2 \text{ кг}$

$1 \text{ см} + 2 \text{ см}$

$9 - 5$

$9 \text{ кг} - 5 \text{ кг}$

$9 \text{ см} - 5 \text{ см}$

5. Дізнайся, яка маса кролика, якщо:

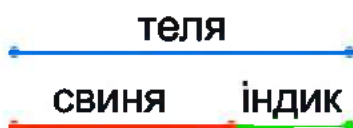
$3 \text{ кг} - \text{котик} = 2 \text{ кг}$

$2 \text{ кг} + \text{котик} =$

Маса теляти така сама, як маса свині та індики разом.

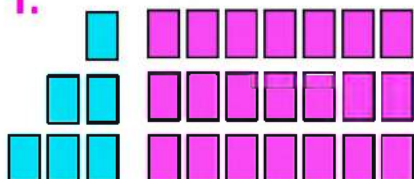
Яка маса індики, якщо маса теляти на 4 кг більша від маси свині? Поясни розв'язання за схемою.

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 7. ТИЖДЕНЬ

1.

$$1 + 7 = \boxed{8}$$

$$8 - 7 = \boxed{1}$$

$$2 + 7 = \boxed{9}$$

$$9 - 7 = \boxed{2}$$

$$3 + 7 = \boxed{10}$$

$$10 - 7 = \boxed{3}$$

2. Виконай обчислення.

$$3 + 7$$

$$2 + 7$$

$$1 + 7$$

$$5 + 2$$

$$7 + 3$$

$$7 + 2$$

$$7 + 1$$

$$2 + 5$$

$$10 - 7$$

$$9 - 7$$

$$8 - 7$$

$$7 - 5$$

$$10 - 3$$

$$9 - 2$$

$$8 - 1$$

$$7 - 2$$

3. Розглянь календар. Скільки днів у тижні? У які дні в тебе є уроки математики? Які дні тижня вихідні?

понеділок

1

вівторок

2

середа

3

четвер

4

п'ятниця

5

субота

6

неділя

7

Що робили діти після уроків кожного дня впродовж тижня? Чим займаєшся ти в дні тижня?

МІСТКІСТЬ. ЛІТР

1. У якій посудині поміститься найбільше соку; найменше? Розглянь і порівняй за місткістю відомі тобі посудини.

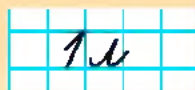

2.

1 літр

Скорочено 1 л

3. Прочитай. Яке число найменше; найбільше?

1 л 4 л 5 л 6 л 8 л 9 л 10 л

4. За малюнками і виразами склади задачі. Запиши їх розв'язання.

$$7 + 2$$

$$1 + 7 + 2$$

$$1 + 7$$

$$8 - 7$$

5. Визнач, скільки склянок води містить літрова банка.

Є п'ятилітрова і дволітрова банки. Як з їх допомогою налити у відро із джерельця 3 л води? 9 л?

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 8

1. Назви «сусідів» пропущених чисел.

0	1			4		6				10
---	---	--	--	---	--	---	--	--	--	----

2. Запиши числа, які можуть бути у квадратику.

$7 > \square$

$7 > \square$

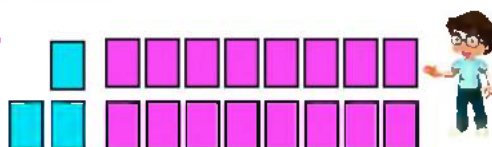
$7 > \square$

$\square < 6$

$\square > 6$

$\square > 6$

- 3.

$1 + 8 = \boxed{9}$

$9 - 8 = \boxed{1}$

$2 + 8 = \boxed{10}$

$10 - 8 = \boxed{2}$

4. Назви лише другі доданки в сумах. Обчисли суми, переставляючи доданки місцями.

$1 + 8$

$9 - 8$

$2 + 8$

$4 + 6$

$7 + 2 + 1$

$1 + 7$

$9 - 1$

$10 - 8$

$10 - 6$

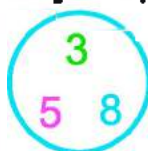
$7 - 2 - 1$

5. 1) На одній сторінці підручника 5 завдань, на наступній — на 2 завдання більше. Скільки завдань на наступній сторінці?

- 2) На одній сторінці книжки 9 малюнків, на наступній — на 8 малюнків менше. Скільки малюнків на наступній сторінці книжки?

Перевір, чи утворюють «родину» числа 3, 5 і 8.

$$\begin{array}{l} \text{blue} + \text{pink} = \text{light blue} \\ \text{light blue} - \text{pink} = \text{blue} \\ \text{light blue} - \text{blue} = \text{pink} \end{array}$$

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ 9

1. Прочитай результати додавання й віднімання 9.

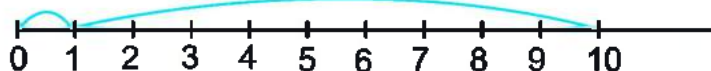

$$1 + 9 = \boxed{10}$$

$$9 + 1 = \boxed{10}$$

$$10 - 9 = \boxed{1}$$

$$10 - 1 = \boxed{9}$$

Продемонструй ці дії на числовому промені та за допомогою геометричних фігур.

2. Запиши рівності, вставляючи потрібні числа.

$$2 + 8 = 8 + \square$$

$$9 + 1 = \square + 9$$

$$2 + 8 = \square$$

$$8 + 2 = \square + 8$$

$$\square + 9 = 9 + \square$$

$$1 + 9 = \square$$

$$3 + 3 + 3 = \square$$

$$9 - 3 - 3 = \square$$

$$1 + 1 + 8 = \square$$

3. Маса однієї хлібини 1 кг.

Скільки кілограмів хліба несе пекар?

4. З повної трилітрової банки соку відлили 2 л. Скільки літрів соку залишилося в банці?

Діти мають трилітрову банку. Скільки найменше разів їм потрібно збігати з нею до річки, щоб наповнити вщерть водою 10-літрову каністру?

НАЗВИ ЧИСЕЛ ПРИ ВІДНІМАННІ

1. Запиши розв'язання задачі.

Було 6

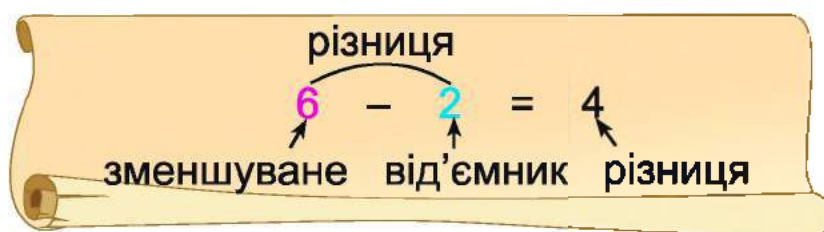
З'їли 2

Залишилося ?

$6 - 2 = 4$ 6 зменшується на 2, 6 — зменшуване

$6 - 2 = 4$ 2 віднімали, 2 — від'ємник

2. Випиши спочатку всі зменшувані, а потім — від'ємники.

5 - 2 7 - 4 4 + 1 10 - 3 6 - 0 10 - 5

Досліди, що більше: зменшуване чи від'ємник у кожній різниці.

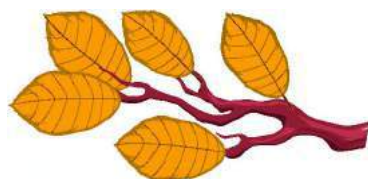
3. Склади й розв'яжи задачу.

Було — 5 листочків.

Впало — 2 листочки.

Залишилося — ?

Як розв'язується ця задача?

4. Обчисли. Назви зменшувані, від'ємники та різниці.

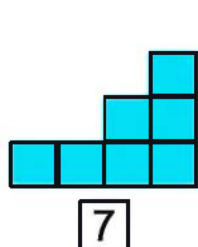
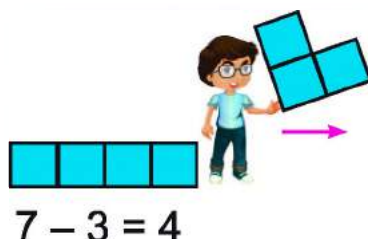
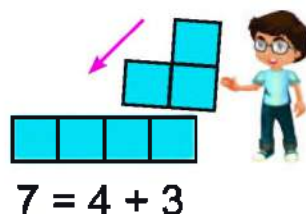
5 - 5 6 - 6 7 - 7 8 - 6 10 - 9

5 + 5 4 + 4 3 + 3 2 + 6 0 + 0

ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ЗМЕНШУВАНОГО

1. Прочитай числові рівності. Назви зменшуване.

Які дії виконувалися?

Поясни, як утворилася рівність $7 = 4 + 3$.

2. Яке число буде зменшуваним у кожній різниці? Як його знайти?

$$5 - 4 = 1 \quad \square - 4 = 2 \quad \square - 4 = 4 \quad \square - 4 = 6$$

$$5 = 1 + 4 \quad \square = 2 + \square \quad \square = \square + \square \quad \square = \square ? \square$$

Щоб знайти невідоме зменшуване,
достатньо до різниці додати від'ємник.

Чи погоджуєшся ти з висновком Мудрика?

3. Виконай обчислення зручним способом.

$$3 + 7 \quad 2 + 6 \quad 1 + 9 \quad 1 + 4 + 4$$

$$2 + 7 \quad 2 + 8 \quad 1 + 5 \quad 2 + 4 + 4$$

Кавун на терезах переважає шальку з гирею 5 кг.
Якою не може бути маса кавуна? А якою може
бути його маса?

ДОДАВАННЯ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ. КОЛО. КРУГ

1. Скільки кеглів на столі? Поясни обчислення.

$$5 + 2 + 2 = \square$$

$$5 + 2 = 7, 7 + 2 = 9$$

$$\text{Отже: } 5 + 2 + 2 = 9$$

2. Скільки доданків у кожній сумі? Обчисли.

$$4 + 1 + 1$$

$$3 + 2 + 1$$

$$5 + 2 + 1$$

$$8 + 2 + 0$$

$$1 + 4 + 1$$

$$1 + 3 + 2$$

$$1 + 5 + 2$$

$$2 + 8 + 0$$

$$1 + 1 + 4$$

$$2 + 1 + 3$$

$$2 + 1 + 5$$

$$0 + 2 + 8$$

3. Знайди невідомий доданок.

$$\square + 3 = 5 \quad 4 + \square = 7 \quad \square + 1 = 9 \quad 3 + \square = 8$$

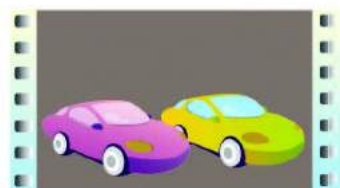
4. Назви й покажи фігури, які мають 3, 4, 5 кутів.
Як називають решту фігур?

5. Було — $\square$

Виїхало — $\square$

Залишилося — $\square$

Добери до чисел 5 і 4 ще одне число, щоб утворилася «родина» чисел (дві відповіді).

ВІДНІМАННЯ КІЛЬКОХ ЧИСЕЛ

1. Обчисли різниці. Назви зменшувані та від'ємники.

$7 - 3$

$6 - 4$

$10 - 4$

$10 - 4 - 2$

$8 - 5$

$9 - 2$

$10 - 6$

$10 - 5 - 5$

2. Знайди невідомі числа (зменшувані).

$\square - 3 = 5$

$\square - 6 = 1$

$\square - 1 = 9$

$\square - 1 = 3$

3. Маса лисички 10 кг, а зайчика — 3 кг.
Хто важчий? На скільки кілограмів?

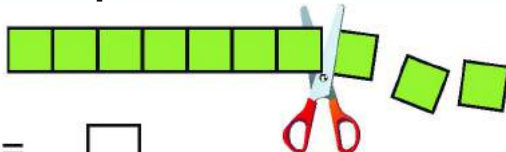

4. Від стрічки завдовжки 10 см відрізали спочатку 3 см, а потім 1 см. На скільки сантиметрів коротшою стала стрічка? Яка довжина стрічки, що залишилася?

5. Які предмети мають форму круга; кола?
Через який предмет може пролізти мишка?

Скільки квадратиків залишиться на смужці після четвертого такого відрізання?

$10 - 1 - 1 - 1 - 1 = \square$

Чи можна це записати так: $10 - 4 = \square$?

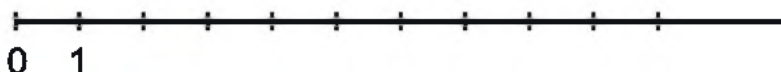

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. «Крокуй» по кожній позначеній точці променя; через одну точку. Називай при цьому відповідні числа.

2. Де на числовому промені розміщені числа, більші від 4? Покажи і назви їх.

3. Назви перший доданок кожної суми. Прочитай і обчисли вирази.

$3 + 2$

$3 + 1 + 1$

$5 + 2 + 2$

$5 + 4$

4. Сергійко зібрав 4 , 2 , 3 .
Скільки всього грибів зібрав Сергійко?
Сформулюй повну відповідь.

Чи можна, не обчислюючи, сказати, що значення цих виразів однакові? Чому?

$3 + 5 + 1$

$3 + 1 + 5$

$1 + 5 + 3$

$1 + 3 + 5$

$5 + 1 + 3$

$5 + 3 + 1$

- 1.** Прочитай вирази й обчисли їх значення. Назви зменшуване. Скільки від'ємників у кожному виразі?

5-2-1

8-4-2

10-5-5

6-3-3

2.	$3 + 7$	$5 + 4$	$8 - 3$	$5 + 1 + 2$
	$7 + 3$	$3 + 5$	$9 - 4$	$6 - 1 - 2$
	$10 - 3$	$4 + 4$	$7 - 5$	$7 + 2 - 1$

- ### 3. Які купюри потрібно розкласти в гаманці?

- 4.** У дітей є 4 червоні й кілька зелених олівців. Усього 6 олівців. Скільки зелених олівців? Чому ця задача розв'язується дією віднімання?

Рамку якої форми можна зробити з цих брусків?

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІНИ СУМИ ВІД ЗМІНИ ДОДАНКА

1. Яка маса пакета з цукром? Досліди, що змінилося. Що залишилося без змін?

2. Розглянь таблицю. Обчисли суми. Досліди, як змінюється сума від зміни першого доданка.

Доданок	2	4	5	8
Доданок	2	2	2	2
Сума				

3. Поясни обчислення за схемами.

$$\begin{array}{l}
 \boxed{+2} \left(\begin{array}{l} 3 + 5 = 8 \\ 5 + 5 = \square \end{array} \right) \boxed{+?} \quad \boxed{-1} \left(\begin{array}{l} 3 + 5 = 8 \\ 2 + 5 = \square \end{array} \right) \boxed{-1} \quad \begin{array}{l} 3 + 5 = 8 \\ 1 + 5 = \square \end{array}
 \end{array}$$

4. У дітей є 3 кроленят, 2 черепахи, 4 морські свинки. Скільки всього тварин? Якщо придбати ще 1 кролика, на скільки збільшиться число всіх тварин?

Скільки квітів може зібрати гномик для букету?

ЗМІНА СУМИ ВІД ЗМІНИ ДОДАНКА

1. Обчисли. Прочитай стовпчики результатів. Яка в них закономірність?

$3 + 1 = \square$	$3 + 4 = \square$	$3 + 7 = 10$	$3 + 4 = \square$
$3 + 2 = \square$	$3 + \square = \square$	$3 + 6 = \square$	$3 + \square = \square$
$3 + 3 = \square$	$3 + \square = \square$	$3 + 5 = \square$	$3 + \square = \square$

2. Який перший доданок? Як змінюється другий доданок? Чи змінюється при цьому сума? Як? Досліди.

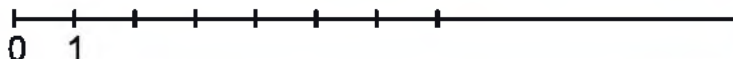
Доданок	5	5	5	5	5	5
Доданок	1	2	3	4	5	0
Сума						

3. $10 \text{ кг} - 3 \text{ кг} = \square \text{ кг}$ $7 \text{ см} + 3 \text{ см} = \square \text{ см}$
 $10 \text{ л} - 3 \text{ л} = \square \text{ л}$ $7 \text{ л} + 3 \text{ л} = \square \text{ л}$

- 4*. Довжина паперової смужки 8 см. Від складеної пополам смужки відрізали 2 см. Скільки смужок утворилося? Яка їх довжина? Виконай перевірку практичними діями.

Чи існують числа, більші від 5, але менші від 4? Досліди.

ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ

1. Прочитай, використовуючи слова: «плюс», «додати», «збільшити», «значення виразу».

$4 + 3$

$2 + 1$

$5 + 4$

$5 + 4 = 9$

Сформулюй подібні завдання на додавання сусідові/сусідці по парті.

2. Розглянь на форзаці таблицю додавання чисел. Поясни, як за її допомогою знайти суму чисел 2 і 6, 4 і 5, 6 і 3.

3. Розкажи таблицю додавання числа 4 (див. с. 64). Використай її для обчислення значень виразів.

$1 + 4$

$4 + 1 + 1$

$6 + 4 - 0$

$5 + 4$

$2 + 4 + 2$

$3 + 4 + 0$

4. Вимірй довжину кожного відрізка ламаної. Знайди їх суму.

В Іри було 4 збірки казок. На день народження їй подарували 1 збірку казок про тварин і 2 збірки чарівних казок. Скільки збірок казок має Іра?

ДОДАВАННЯ ЧИСЕЛ

1. Розкажи таблицю додавання числа 6. Обчисли.

$2 + 6$

$6 + 3$

$3 + 6 + 1$

$4 + 6 + 0$

$1 + 6$

$6 + 4$

$6 + 2 + 2$

$2 + 6 + 1$

2. Обчисли суми зручним способом.

$2 + 1 + 7$

$6 + 3 + 1$

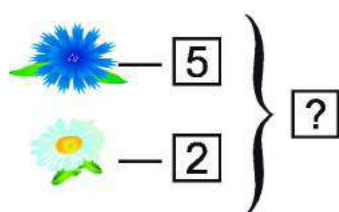
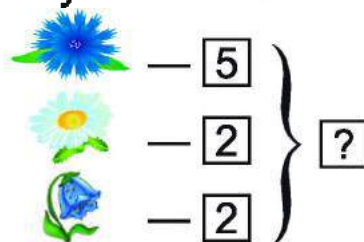
$2 + 5 + 2$

Додавати числа можна
в будь-якому порядку.
Результат при цьому
не зміниться.

3. Збільш кожне з чисел 2, 4, 3, 5 на 3; зменш на 1.

4. Склади й розв'яжи задачі про букети квітів.

5. Яка маса мішечка з борошном, пакета з цукерками?

За таблицею додавання на форзаці склади й
запиши всі випадки додавання числа 7.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІНИ РІЗНИЦІ

1. Як називають числа при відніманні? Назви зменшуване, від'ємник і різницю в кожній рівності.

$$5 - 2 = 3$$

$$7 - 2 = 5$$

$$9 - 2 = 7$$

$$6 - 2 = 4$$

$$8 - 2 = 6$$

$$10 - 2 = 8$$

Випиши в рядок зменшувані від найменшого до найбільшого. Під ними розташуй відповідні різниці. Порівняй різниці. Зроби висновок.

2. Порівняй.

< > =

$$8 \text{ і } 8$$

$$8 + 2 \text{ і } 8$$

$$6 - 3 \text{ і } 8 - 3$$

$$8 \text{ і } 2$$

$$8 - 2 \text{ і } 8$$

$$7 - 2 \text{ і } 9 - 2$$

$$2 \text{ і } 8$$

$$8 + 2 \text{ і } 2$$

$$9 - 1 \text{ і } 10 - 1$$

3. За таблицею склади й запиши вирази. Обчисли їх.

Зменшуване	4	5	6	7	8	9	10
Від'ємник	3	3	3	3	3	3	3
Різниця							

Досліди, на скільки збільшується зменшуване. На скільки збільшується відповідна різниця?

4. Садівники виростили 10 видів лілій, а нарцисів — 4 види. Чого більше? Чого менше? На скільки?

У павука-хрестовика 2 основних ока, а бічних — на 6 більше. Скільки всього очей у павука-хрестовика?

ЗМІНА РІЗНИЦІ ВІД ЗМІНИ ЗМЕНШУВАНОГО

1. Як змінюються зменшувані? Допиши зменшувані. Як змінюється різниця?

$$10 - 4 = 6$$

$$8 - 4 = \square$$

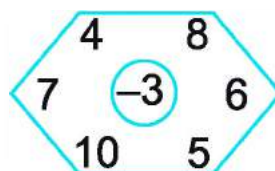
$$\square - 4 = \square$$

$$9 - 4 = \square$$

$$7 - 4 = \square$$

$$\square - 4 = \square$$

2. Склади вирази.
Знайди їх значення.

3. Урівноваж шальки терезів.

Виконай схематичний малюнок у зошиті.

4. Кольорова крейда завдовжки 10 см змалювалася на 2 см. Якою завдовжки стала крейда?

Зробіть припущення, скільки сантиметрів крейди списується в класі за урок; за всі уроки впродовж дня. Переконайтеся в правильності своєї здогадки, виконавши вимірювання перед і після уроків.

5. Побудуй відрізки, коротші на 3 см від зображених на малюнку.

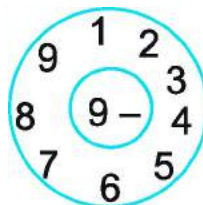
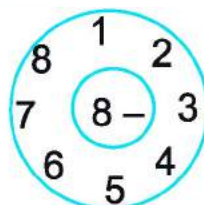
A B

C D

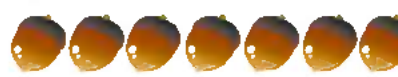

ТАБЛИЧНЕ ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

1. Склади й запиши вирази. Обчисли їх. Де виразів було менше? Чому?

2. Скільки не вистачає до 10?

	$2 + 8 = 10$	$10 - 2 = 8$
	$4 + \square = 10$	$10 - 4 = \square$
	$\square + \square = 10$	$10 - \square = \square$
	$\square + \square = \square$	$10 - \square = \square$

3. Обчисли лише різниці.

$7 - 5$

$9 - 5$

$2 + 4$

$8 + 1$

$6 + 4$

$10 - 3$

$5 - 5$

$6 - 5$

4. У зоопарку 4 леви, 5 ведмедів, а лисиць стільки, скільки левів і ведмедів разом. Скільки лисиць у зоопарку?

5. 3 «родини» чисел 4, 9, 5 утвори рівності.

$\square + \square = \square$

$\square + \square = \square$

$\square - \square = \square$

$\square - \square = \square$

Використовуючи таблицю на форзаці, поясни, як знайти різниці чисел 8 і 2, 8 і 6, 6 і 4.

ТАБЛИЧНЕ ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10

1. Які числа пропущено? Назви «сусідів» пропущених чисел.

0	1		3		5		7		10
10	9	8				4		2	0

2. Закрий 3, 5, 7 трикутників пальчиками. Скільки трикутників залишиться незакритими в кожному випадку?

3. Виконай обчислення. Підкресли ті вирази, значення яких дорівнює 5.

$5 + 5$

$7 + 3$

$10 - 5$

$8 - 3$

$5 - 0$

$9 - 4$

$3 + 2$

$4 - 1$

$4 + 2$

4. $8 \text{ кг} - 2 \text{ кг}$

$4 \text{ л} - 1 \text{ л}$

$9 \text{ см} - 6 \text{ см}$

☐ $\text{кг} - 1 \text{ кг} = 3 \text{ кг}$

☐ $\text{л} - 1 \text{ л} = 3 \text{ л}$

☐ $\text{см} - 3 \text{ см} = 3 \text{ см}$

Де розрізати стрічку, щоб у Сонечка стрічка була на 2 см довша, ніж у Метелика?

Продемонструй свої дії на моделі паперової стрічки.

ВИРАЗИ НА ДВІ ДІЇ

1. Склади рівності з числами «родини» чисел 9, 1 і 8.

$$\square + \square = \square \quad \square + \square = \square \quad \square - \square = \square \quad \square - \square = \square$$

2. Знайди значення виразів на 2 дії.

$7 + 3$

$4 + 5$

$6 - 2$

$10 - 1$

$7 + 2 + 1$

$4 + 3 - 1$

$4 - 2 + 3$

$6 - 2 - 1$

3. На дроті сиділо 7 ластівок. 4 з них відлетіло, а прилетіло 3. Скільки стало ластівок? Запиши вираз.

Продемонструй дії пташенят за допомогою кругів.

4. У Пушинки 4 стрічки на лапках, 3 на шиї й 2 на хвості.

Скільки стрічок прикрашають Пушинку? Яких стрічок у кішки найбільше; найменше? Скільки ще стрічок треба пов'язати кішці, щоб їх було 10?

5. Порівняй.

$4 \text{ і } 5$

$6 \text{ і } 5$

$7 \text{ і } 7$

$4 + 2 \text{ і } 5$

$6 - 1 \text{ і } 5$

$7 - 2 \text{ і } 7 + 2$

Івась стояв у ряду п'ятим від правого краю і четвертим від лівого. Скільки дітей було в ряду?

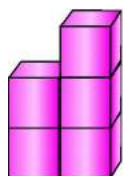
Перевір відповідь за допомогою трикутників-фішок.

ОБ'ЄМНІ ФІГУРИ

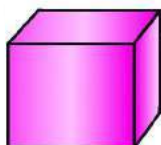
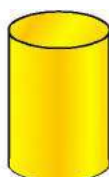
КУБ. КУЛЯ. ЦИЛІНДР

1. Зі скількох кубиків складено башти? Яка башта має найбільше кубиків; найменше?

2. На які предмети схожі об'ємні (просторові) фігури?

Куля

Куб

Циліндр

Чим відрізняються ці фігури?

3. $4 + 3 - 2$

$7 - 3 - 4$

$1 + 2 + 3$

$5 - 3 + 2$

$8 - 3 - 5$

$3 + 1 + 2$

4. За малюнками і схемами склади й розв'яжи задачі.

на ?

?

Назв' натуральні числа, розміщені між 0 і 5.
Скільки їх? Скільки чисел між 6 і 3? Назв' їх.

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Добери, де потрібно, числа і розв'яжи задачі.

1. У кімнаті гралося хлопчиків та дівчаток. Скільки всього дітей гралося в кімнаті?
2. Вежа складена з червоних та зелених кубиків. Яких кубиків більше і на скільки?
3. Діти збудували стіну з цеглинок. 1 цеглинка впала. Скільки цеглинок залишилося в стіні?

4. У кімнаті гралося кілька дітей. Коли до них прийшло ще двоє, то їх стало п'ятеро. Скільки дітей гралося в кімнаті спочатку?
5. У Романа було 4 машинки, а в Тетяни — на 3 більше. Скільки іграшкових машинок було в Тетяни?

1. На килимку було 6 кубиків, а в ящику — на 5 менше. Скільки кубиків було в ящику?

2. Пірамідка-клоун складена з $\square$ кілець, а звичайна — з $\square$. Скільки кілець на обох пірамідках? На якій менше і на скільки?

3. Щоб прикрасити кімнату, діти розвісили 9 повітряних кульок. 5 з них були зелені, решта — червоні. Скільки червоних кульок прикрасили кімнату?

4. Діти пошили лялькам 4 сукні, 3 шапочки і 2 спіднички. Скільки всього речей пошили діти?

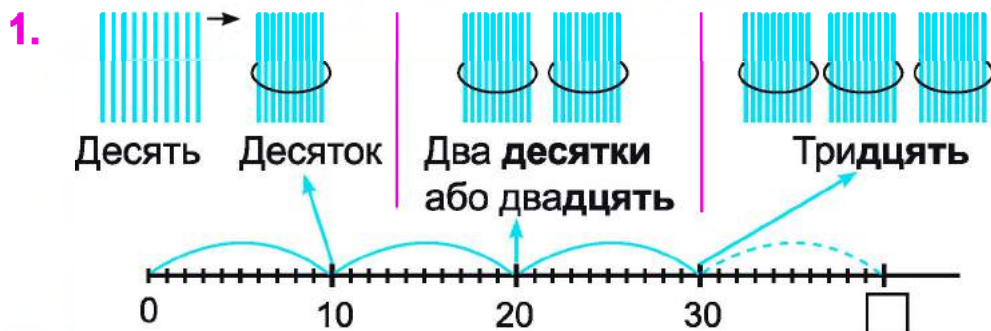
5. Діти каталися на 5 іграшкових кониках. Коли вихователька принесла їм ще кілька, то їх стало 7. Скільки коників принесла вихователька?

6. Ігрову кімнату прибирали 3 хлопчики і 5 дівчаток. 2 дівчинки пішли на заняття з музики. Скільки дітей залишилося складати іграшки?

7. На машині були дерев'яні бруски. Коли діти взяли 5 брусків для будівництва замку, то їх залишилося 3. Скільки брусків було на машині спочатку?

ЧИСЛА 11–100. РОЗРЯДНІ ЧИСЛА ДЕСЯТОК. ЛІЧБА ДЕСЯТКАМИ

2.

Десятки	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Числа	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

10 — десять

50, 60, 70, 80 — десят

20, 30 — дцять

90 — дев'яносто

40 — сорок

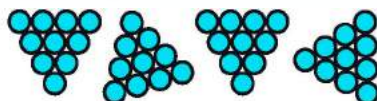
100 — сто

3. Скільки копійок у Петрика?

4. У Галинки є 10 грн, а в Руслана — стільки ж. Скільки всього гривень у дітей?

5. Скільки? Назви й запиши числа.

Зліпи з пластиліну 2 кулі різної величини, 1 куб і 2 циліндри. Оціни наближено, на яку фігуру витрачено більше пластиліну.

РОЗРЯДНІ ЧИСЛА. ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1. Які числа пропущено в кожному ряду?

1 дес., 2 дес., , 4 дес., , 6 дес., 7 дес., ,

10 20 40 70

2.

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 — десятки,
або розрядні числа

3. Прочитай. Назви пропущені числа. Поясни.

10 = 1 дес.

40 = дес.

70 = дес.

20 = дес.

50 = дес.

100 = дес.

4. а) Порівняй. Запиши рівності й нерівності.

1 дес. і 3 дес.

10 і 1 дес.

40 і 50

10 і 30

30 і 4 дес.

70 і 50

б) Випиши лише правильні записи.

10 < 20

30 > 20

40 = 40

70 < 40

100 > 90

5. Для приготування борщу в їдальні потрібно 8 кг картоплі. Закупили 10 кг. Чи залишиться картопля? Скільки кілограмів? Сформулюй повну відповідь.

Скільки чисел у кожній групі? Скільки цифр у кожній групі? У якій групі більше цифр?

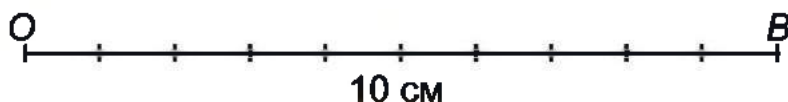
0, 1, 2

10, 20, 100

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ. ДЕЦИМЕТР

1. Накресли відрізок OB завдовжки 10 см.

10 см — це 1 дециметр

10 см = 1 дм

10 см = 1 дм

2. Запиши числа в інших одиницях за зразком.

1 дм = 10 см

4 дм = см

20 см = дм

2 дм = см

6 дм = см

40 см = дм

3. Порівняй.

1 см і 3 см

5 см і 2 см

7 см і 4 см

1 дм і 3 дм

5 дм і 2 дм

7 дм і 4 дм

1 дес. і 3 дес.

5 дес. і 2 дес.

7 дес. і 4 дес.

10 і 30

50 і 20

70 і 40

Довжину яких предметів зручно вимірювати в дециметрах?

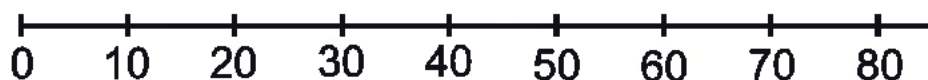

Переконайся. Виконай вимірювання в сантиметрах і дециметрах. Зроби висновок.

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ ДЕСЯТКІВ

1. Порівняй.
$10 \div 20$	$40 \div 10$	$30 \div 60$
$20 \div 40$	$50 \div 50$	$60 \div 80$

2. Виконай дії. Поясни.

$$2 + 7 = \square$$

$$9 - 3 = \square$$

$$2 \text{ дм} + 7 \text{ дм} = \square \text{ дм}$$

$$9 \text{ дес.} - 3 \text{ дес.} = \square \text{ дес.}$$

$$20 \text{ см} + 70 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$90 - 30 = \square$$

3. Ганнуса мала 80 копійок. За 50 копійок вона купила олівець. Скільки копійок залишилося в Ганнусі?

4. На ділянці росло 30 кущів червоних троянд. Посадили ще 1 десяток кущів білих троянд. Скільки всього кущів троянд росте на ділянці? А скільки це десятків?

5. Полічи десятками від 10 до 70; від 80 до 30.

- 6.
$20 + 0$	$40 - 0$	$0 + 50$	$70 - 70$
$20 - 0$	$40 + 0$	$50 + 20$	$70 - 10$
			99

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 20. ДІЇ З ЧИСЛАМИ ЧИСЛА 11–20

1. Поясни.

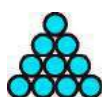

Десять,
або десяток

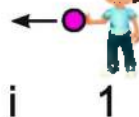

Десять і один, або
одинадцять **11**

2. Скільки...? Доповни запитання й дай відповіді.

10

і

1

10 + 1 або 1 дес. + 1 од.

10 л

1 л

10 кг

1 кг

3. Прочитай назви чисел. Поясни їх утворення.

Дванадцять **12**

Тринадцять **13**

Чотирнадцять **14**

П'ятнадцять **15**

Шістнадцять **16**

Сімнадцять **17**

Вісімнадцять **18**

Дев'ятнадцять **19**

Двадцять **20**

Чи утворюють «родину» числа 30, 20 і 50? Перевір.

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

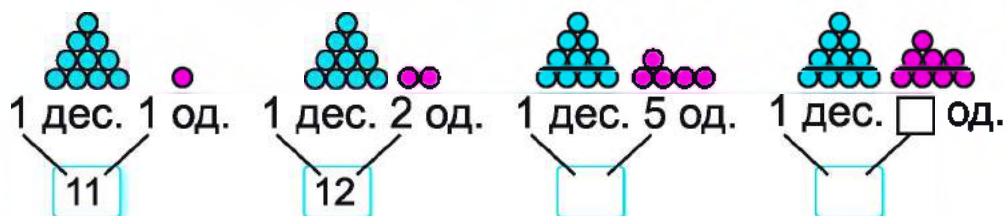
$$\square - \square = \square$$

ПИСЬМОВА НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ 11–20

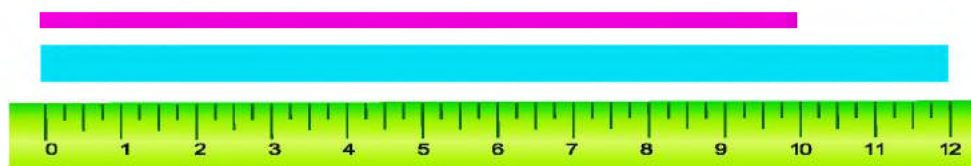

- У першій коробці 10 олівців, а в другій — більше. Скільки олівців може бути в другій коробці? Скільки олівців у тебе? Склади про них задачу.

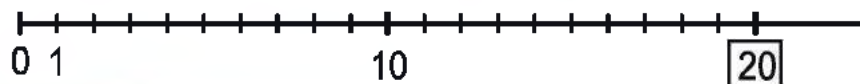
- Запиши число кружечків лише цифрами.

- Яка довжина верхньої смужки; нижньої? Запиши.

- Прочитай числа: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. Де вони розміщені на числовому промені?

- Пиши за зразком.

11	12	13	14	15	16	17	18	19
----	----	----	----	----	----	----	----	----

Що більше: 20 чи 1 дес.; 2 дес. чи 20?

СКЛАД ЧИСЛА. ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1. Покажи і прочитай на циферблаті годинника числа від 1 до 12, від 12 до 1.

2. Запиши рівності.

13 = 1 дес. од.

13 = +

= дес. од.

= +

3. Які числа пропущені? Назви «сусідів» чисел 8, 18.

1 3 6 8 11 15 18 20

4. Було Витратили Залишилося

5. Який відрізок найкоротший; найдовший? Яке число більше: 12 чи 11? 10 чи 11? 9 чи 12?

A _____ B

C _____ K

M _____ O

Прочитай, котру годину показує кожен годинник.

$$10 + 3, 3 + 10, 13 - 3, 13 - 10$$

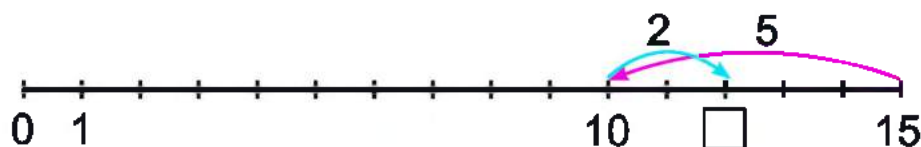
1. Поясни, як складено рівності.

$$10 + 3 = 13$$

$$13 - 3 = 10$$

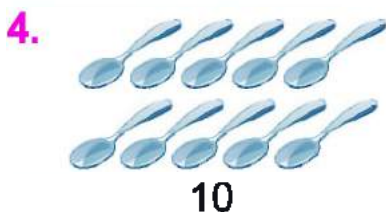
$$13 - 10 = 3$$

2. $10 + 2$ $10 + 5$ $15 - 5$ $15 - 15$
 $10 + 4$ $5 + 10$ $15 - 10$ $15 + 0$

3. На скільки кожне число першого рядка менше від числа, розміщеного під ним? Згадайся, як легко це зробити.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Яку форму має посудина з ложками на малюнку?

Назви групи в порядку збільшення суми грошей у них.

ОДНОЦИФРОВІ ТА ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА

1. Прочитай числа першого і другого рядів.

0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 — одноцифрові числа
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 —
двоцифрові числа

Чому числа так називають?

2. Випиши одноцифрові числа в один рядок, а двоцифрові — в інший. Яких чисел більше?

1 11 13 4 8 15 5 6 10

3. Кладка має ширину 10 дм, а місток на 20 дм ширший. Яка ширина містка?

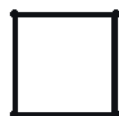

4. $10 + 2$	$10 + 7$	$10 - 10$	$12 + 0$
$12 - 2$	$17 - 7$	$12 - 12$	$0 + 17$
$12 - 10$	$17 - 10$	$17 - 17$	$16 - 0$

Скільки кутів у кожного многокутника?
Скільки вершин? Скільки сторін?

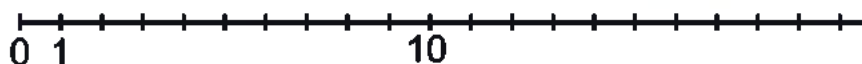
вершина

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ ВИДУ $15+1$, $15-1$

1. Назви числа, менші від 10. Скільки їх?

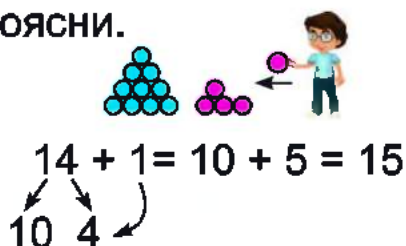
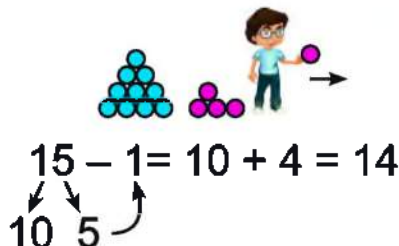

Назви і запиши числа, утворені додаванням десяти й одного, десяти і трьох, десяти і семи.

$$10 + 1 = \square\square \quad 10 + 3 = \square\square \quad 10 + 7 = \square\square$$

Полічи від 10 до 20; від 20 до 10.

2. Поясни.

3. Знайди пропущені числа. Запиши числові рівності.

Числа	11	13	17	19
Збільш на 1	12			
Зменш на 1	10			

4. На приготування торта взяли 15 яєць, 10 з них використали для тіста, а решту — для крему. Скільки яєць використали для крему?

5. $16 + 1 = \square\square$ $18 - 1 = \square\square$ $15 + 1$ $17 - 1$

На скільки сума чисел 10 і 5 більша від їх різниці?

РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ. ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ

1. Де менше? Де більше? На скільки?

6

8

на ?

12

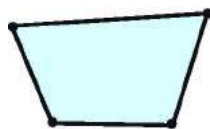

10

на ?

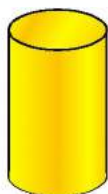
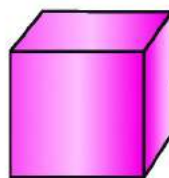
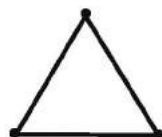
Дізнайся, як називаються ці рибки, пташки.

2. Назви фігури. Скільки кутів, вершин, сторін має кожна фігура? Чим відрізняється трикутник від чотирикутника?

Зроби моделі будь-якого трикутника і чотирикутника (з олівців, паличок, пластиліну або паперу).

3. Назви і покажи об'ємні (просторові) фігури.

В акваріумі було 6 гупі, 4 золоті рибки й 1 скалярія. Скільки...? Доповни запитання. Розв'яжи задачу. Якої форми бувають акваріуми?

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ ВИДУ $15 + 3$, $15 - 3$

1. Скільки десятків та одиниць у числах 11, 14, 15, 19, 20? Запиши за зразком.

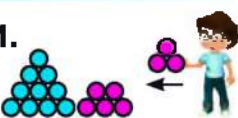
$$12 = 1 \text{ дес. і } 2 \text{ од.}$$

$$12 = 10 + 2$$

Відклади ці числа на рахівниці.

2. Поясни.

$$15 + 3 = 10 + 8 = 18$$

Diagram showing 15 (10 + 5) and 3 being added to get 18 (10 + 8).

$$15 - 3 = 10 + 2 = 12$$

Diagram showing 15 (10 + 5) and 3 being subtracted to get 12 (10 + 2).

3. $12 + 1$ $14 + 2$ $18 + 2$ $80 + 10$ $20 + 40$
 $12 - 1$ $14 - 2$ $18 - 4$ $60 - 10$ $70 - 30$

4. У шкільному саду працювало 16 хлопчиків, а дівчаток — на 3 менше. Скільки працювало дівчаток? Заміни в умові слово «менше» на слово «більше». Розв'яжи нову задачу.
 Яку роботу можуть виконувати діти в саду?

5. Чим схожі ці предмети? Розглянь модель конуса. Зліпи конус з пластиліну.

Порівняй.

$10 + 5 \text{ і } 5$

$15 - 5 \text{ і } 10 - 0$

$15 + 1 \text{ і } 15 + 0$

$10 + 5 \text{ і } 5 + 10$

$15 - 5 \text{ і } 10 - 5$

$15 - 0 \text{ і } 15$

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

Добери, де потрібно, числа і розв'яжи задачі.

1. До джерельця прибігли погратися 5 дівчаток і 4 хлопчики. Скільки дітей зібралось біля джерельця?
2. Діти зірвали 10 квіточок, з яких зробили 2 однакових букети. По скільки квіточок у кожному букеті?
3. Діти зловили 19 рибин. З 10 рибин зварили юшку, а решту засмажили на вогні. Скільки рибин засмажили?
4. Дівчатка з'їли 3 рибини, а хлопчики — на 3 більше. Скільки рибин з'їли хлопчики?
5. На прогулянку хлопчики взяли 14 яблук, а дівчатка — на 3 менше. Скільки яблук взяли дівчатка?
6. Діти організували 2 команди для гри у волейбол, по 3 гравці в кожній команді. Скільки дітей грало у волейбол?

Порівняй кількість складів у словах **УКРАЇНА** і **ПРОГРАМА**. Порівняй кількість букв. Зроби висновок.

1. а) Біля джерельця діти влаштували концерт. Четверо дітей співали, двоє танцювали, троє декламували вірші. Скільки дітей брали участь у концерті?

б) Діти вирішили позмагатися в перетягуванні мотузки. За один кінець мотузки взяли всі хлопчики, а за інший — усі дівчатка. Кого було більше і на скільки? Скільки дітей перетягувало мотузку? Скільки дітей спостерігало за грою?

в) Скільки всього людей було біля джерельця, якщо з дітьми був вихователь?

Подумай і скажи, яке число, якщо найменше з можливих в «родині» з числами 50 та 30.

НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 40. ДІЇ З ЧИСЛАМИ

УСНА НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 40

1. Скільки?

2. Прилічуй по 1 до чисел від 20 до 30, від 30 до 40.

3. Назви число, в якому:

2 дес. 3 од. 3 дес. 1 од. 3 дес. 4 од. 4 дес.

4. Порівняй.

2 дес. і 2 од.

2 дес. 4 од. і 3 дес.

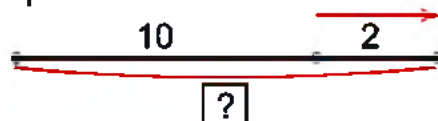
3 дес. і 2 дес.

2 дес. 5 од. і 3 дес. 5 од.

3 дес. 1 од. і 2 дес.

3 дес. 6 од. і 4 дес.

5. На полиці стояли книги. Коли взяли 2 книги, їх залишилося 10. Скільки книг стояло на полиці спочатку? Скористайся схемою.

6. Запиши «сусідів» чисел 10, 20, 30, 35.

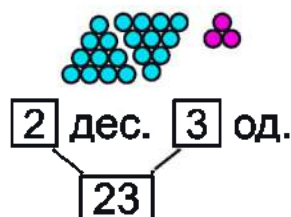
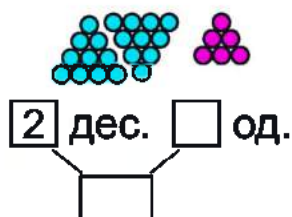
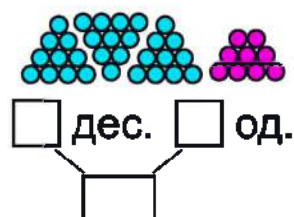
Який багатокутник можна скласти з кожної групи відрізків? Склади.

ПИСЬМОВА НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 40

1. Утвори числа і назви їх.

2. Перепиши в зошит кожне друге число з ряду чисел.

20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37

3. Запиши і прочитай числа, в яких:

2 дес. 1 од.

2 дес. 4 од.

2 дес. 9 од.

3 дес.

3 дес. 7 од.

4 дес.

4. У Дмитрика 40 грн, у Надійки 30 грн. У кого більше грошей? На скільки? Скільки гривень у них разом?

5. $3 + 5$	$9 - 4$	$20 + 10$	$3 + 4 - 2$
$7 + 1$	$6 - 2$	$40 - 10$	$10 + 5 - 4$
$13 + 5$	$19 - 4$	$40 - 20$	$10 + 7 - 7$
$17 + 1$	$16 - 2$	$20 + 20$	$18 - 8 - 10$

Як користуватися цими годинниками?

механічний

електронний

пісочний

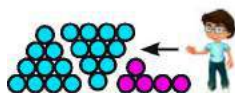

водяний

20 + 5, 34 - 4, 34 - 30

1. Скільки? Запиши числовими рівностями.

20 і 5

$$20 + 5 = \square$$

34 без 4

$$34 - 4 = \square$$

34 без 30

$$34 - \square = \square$$

2. Із числової рівності на додавання склади 2 рівності на віднімання. ▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

$$10 + 2 = 12$$

$$12 - \square = \square$$

$$12 - \square = \square$$

$$7 + 3 = \square$$

$$\square - 3 = \square$$

$$\square - 7 = \square$$

$$30 + 5 = \square$$

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

3. 20 + 3	30 + 6	4 + 20	5 + 30
23 - 3	36 - 6	24 - 20	35 - 30
23 - 20	36 - 30	24 - 4	35 - 5
23 - 23	36 + 0	24 - 24	35 + 0

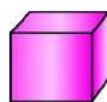
4. Які натуральні числа в ряду пропущено?

19	20	22		25		29	31	33	34		37
----	----	----	--	----	--	----	----	----	----	--	----

Які фігури можна «покотити»?

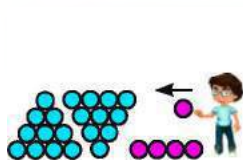
Скільки вершин у куба; кулі; циліндра? Перевір свої відповіді на моделях.

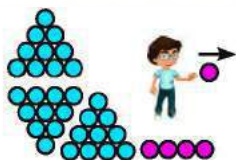
$$24 + 1, 35 - 1, 34 + 2, 27 - 3$$

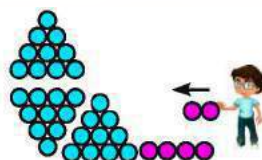
1. Скільки? Допиши числові рівності.

$$24 + 1 = \square$$

$$35 - 1 = \square$$

$$34 + 2 = \square$$

$$24 + 1 = 20 + 4 = 24$$

$$35 - 1 = 30 + 5 = 35$$

2. $26 + 1$	$27 + 2$	$33 + 3$	$20 + 7$
$26 - 1$	$37 + 2$	$23 + 2$	$30 + 7$
$34 + 1$	$37 - 4$	$33 - 2$	$32 - 0$
$34 - 1$	$27 - 4$	$27 - 2$	$40 - 10$

3. Порівняй. 20 і 21 25 і 21 21 і 31 30 і 20

4. На які предмети схожі об'ємні (просторові) фігури?
Чим відрізняються ці фігури?

Циліндр

Конус

Піраміда

ПОРОЗРЯДНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

1. Запиши за зразком.

$$28 = 20 + 8$$

$$13 = \square + \square$$

$$17 = \square + \square$$

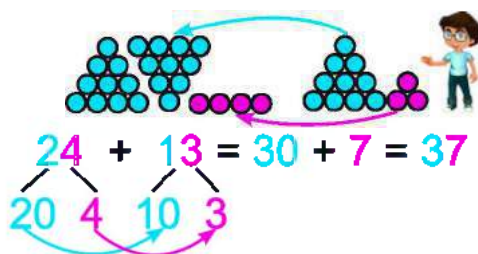
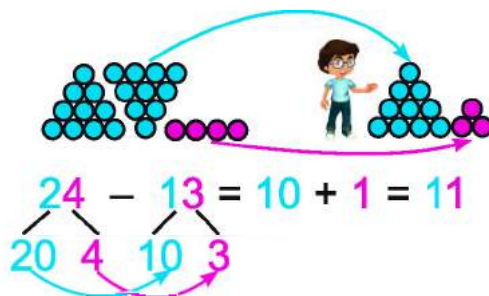
$$23 = \square + \square$$

$$38 = \square + \square$$

$$26 = \square + \square$$

$$32 = \square + \square$$

2. Скільки? Поясни.

3. $21 + 15$

$29 + 10$

$24 + 5$

$20 + 3 + 4$

$35 - 12$

$33 - 10$

$35 - 2$

$38 - 3 - 5$

4. Склади за малюнками задачі, які так розв'язуються.

$3 + 2$

$7 + 2$

$7 - 5$

5. Порівняй.

$20 \text{ і } 25$

$40 \text{ і } 26$

$32 \text{ і } 23$

$35 \text{ і } 40$

$25 \text{ і } 30$

$29 \text{ і } 31$

$36 \text{ і } 35$

$40 \text{ і } 39$

Прочитай числа 5 і 15, 4 і 14, 2 і 12. Чим відрізняються їхні назви? На скільки двоцифрове число більше за одноцифрове в кожній парі?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Назви й запиши до кожного з чисел його попереднє й наступне числа.

10

20

30

2. Запиши три будь-яких двоцифрових числа. Зменши кожне з них на 10. Запиши утворені рівності. Запиши три будь-яких одноцифрових числа. Збільш кожне з них на 1. Запиши утворені рівності.

3. $7 + 2 - 3$ $31 - 31 + 5$ $27 - 3 + 4$
 $13 - 3 + 8$ $17 + 2 - 9$ $15 - 10 + 5$
 $24 + 5 - 4$ $28 - 8 - 10$ $10 + 4 + 5$

4. Одна стрічка має довжину 19 дм, а інша — коротша на 4 дм. Яка довжина коротшої стрічки?

5. Випиши спочатку правильні рівності, потім — правильні нерівності. Неправильні рівності й нерівності перетвори в правильні. Запиши.

$$22 + 12 = 33$$

$$34 > 24$$

$$34 - 4 = 30$$

$$32 - 12 = 20$$

$$13 < 23$$

$$13 < 23 - 10$$

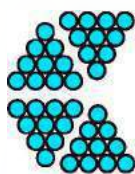
На скільки найменше двоцифрове число більше від найбільшого одноцифрового?

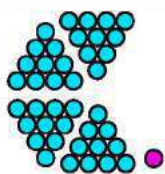
НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 60. ДІЇ З ЧИСЛАМИ

НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 60

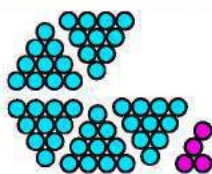
1. Скільки? Поясни, як утворено числа.

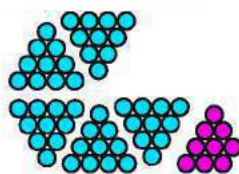
?

41

54

59

Скільки десятків і одиниць у кожному числі?

2. Запиши за зразком.

41	42	43	44	45	46	47	48	49
51	52	53	54	55	56	57	58	59

3. Назви «сусідів» чисел 44, 53, 58, 59.

4. Випиши числа, більші від 46.

49 42 47 43 60 41 59 39 40

Коли «прокидаються» квіти? Що раніше? Що пізніше?

Дізнайся, коли вони закриваються.

$$50 + 4, 54 - 4, 54 - 50$$

1. Прочитай числа. Скільки десятків і одиниць у кожному з них?

43 53 48 26 17 55 33 50

2. Запиши за зразком: $43 = 4 \text{ дес.} + 3 \text{ од.}$, $43 = 40 + 3$.

28 14 49 51

3. $50 + 4$ $48 + 0$ $57 - 57$ $40 + 10 + 10$
 $54 - 4$ $0 + 37$ $57 - 7$ $50 - 10 + 20$
 $54 - 50$ $59 - 0$ $57 - 50$ $50 - 10 - 10$

4. Доповни запитання й розв'яжи задачу.

Коли Антон прочитав 5 сторінок книги, йому залишилося ще прочитати 30 сторінок. Скільки...?

5.	Зменшуване	47		47		38		24
	Від'ємник	7	7		8	8	4	
	Різниця		40	40	30		20	20

Прочитай в таблиці, скільки грошей було в Лесі та Івана. Збільш на 10 к. кількість їхніх грошей. Скільки грошей залишиться в кожної дитини, якщо вона витратить ті гроші, що у неї були? Запиши дії.

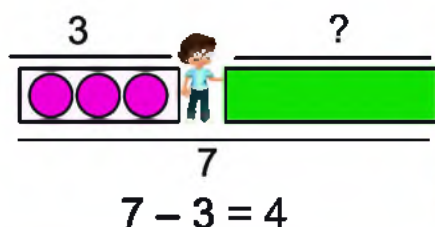
	Було
Леся	
Іван	

ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ВІД'ЄМНИКА

1. Прочитай рівність $49 - 9 = 40$. Назви зменшуване, від'ємник і різницю.

2. Прочитай запис $7 - \square = 3$. Поясни, як можна знайти невідоме число (від'ємник) за схемою.

Щоб знайти невідомий від'ємник, можна від зменшуваного відняти різницю.

3. Знайди невідоме число (від'ємник) за зразком.

$$48 - \square = 40$$

$$52 - \square = 2$$

$$31 - \square = 30$$

$$48 - 40 = 8$$

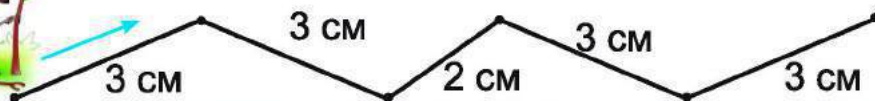
4. Скільки це копійок? Яка сума більша; менша?

5. За виразом $10 - 3$ склади дві задачі про марки.

Чи пройде мураха більше, ніж 10 см?

$$53 + 2, 43 + 10, 53 - 2, 43 - 10$$

1. Поясни обчислення.

$$\begin{array}{r} 53 + 2 = \square \\ 50 \quad 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 + 10 = \square \\ 40 \quad 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 - 10 = \square \\ 40 \quad 3 \end{array}$$

2. $45 + 3$	$43 + 1$	$47 - 1$	$32 + 10$
$57 - 4$	$58 + 1$	$56 - 1$	$51 - 30$

3. Скільки дециметрів стрічки відрізали, якщо її довжина була 50 дм, а залишилося 30 дм?

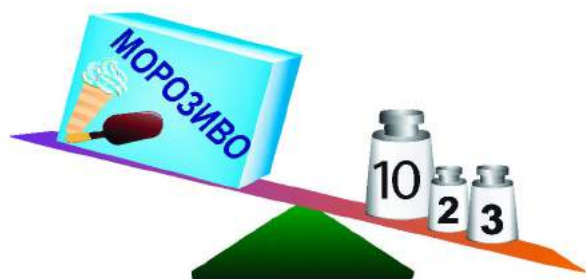

4. $4 \text{ дм} + 3 \text{ дм}$	$42 \text{ см} - 40 \text{ см}$	$24 \text{ см} - 24 \text{ см}$
$8 \text{ дм} - 2 \text{ дм}$	$42 \text{ см} - 2 \text{ см}$	$35 \text{ см} + 2 \text{ см}$

5. Побудуй: дві точки; дві прямі; одну криву; два промені; один відрізок. Скільки фігур ти маєш будувати?

Якою може бути маса ящика з морозивом?

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ

1. Запиши числа кожного ряду в порядку їх збільшення. Назви найменше й найбільше число в кожному ряду.

40	20	50	10	30	60	
15	35	5	55	45	25	20

2. Поясни обчислення. Назви результати.

$$\begin{array}{r} 46 + 12 = \square \\ 40 \quad 6 \quad 10 \quad 2 \end{array}$$

$$40 + 10 = 50$$

$$6 + 2 = 8$$

$$50 + 8 = 58$$

$$\begin{array}{r} 46 - 12 = \square \\ 40 \quad 6 \quad 10 \quad 2 \end{array}$$

$$40 - 10 = 30$$

$$6 - 2 = 4$$

$$30 + 4 = 34$$

3. $53 + 11$ $47 - 20$ $54 - 30$ $42 + 17$
 $53 - 11$ $26 + 12$ $36 - 13$ $51 + 23$

Попрацюйте в групі. Скільки пальців на руках і ногах у двох дітей; чотирьох дітей?

ВИЗНАЧЕННЯ ЧАСУ

ВИЗНАЧЕННЯ ЧАСУ ЗА ГОДИННИКОМ

1. Полічи десятками від 10 до 100; від 100 до 10. Одиницями — від 1 до 24; від 40 до 60.
2. Шкільні змагання з тенісу тривали 5 днів, а з шахів — на 3 дні довше. Скільки днів тривали змагання з шахів?
3. Які стрілки є на циферблаті годинника? Що показує кожна стрілка? Прочитай час.

година

година

година

Поглянь на годинник в класі. Котра година зараз?

4. О котрій годині відбуваються події? Розкажи свій розпорядок дня.

Який день тижня буде завтра, якщо вчора був вівторок?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Прочитай числа. Що позначає кожна цифра в їх записах? Скільки десятків у кожному з цих чисел?

43

52

26

58

44

30

35

2. Запиши числа в порядку їх зменшення.

42

53

45

48

51

60

50

3. $5 \text{ к.} + \square \text{ к.} = 15 \text{ к.}$

$$\square \text{ к.} - 10 \text{ к.} = 20 \text{ к.}$$

$$\square \text{ к.} + 10 \text{ к.} = 30 \text{ к.}$$

$$50 \text{ к.} - \square \text{ к.} = 40 \text{ к.}$$

4. Діти, складаючи іграшковий паркан, використали 5 стовпчиків. У них залишилося ще 12 стовпчиків. Скільки всього стовпчиків було в дітей?

5. Яка довжина смужки в кожної дитини?

Олег

Даринка

1 см

2 см

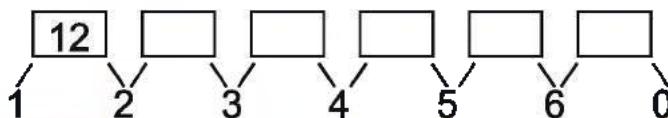
3 см

10 см

Продовж утворювати двоцифрові числа, використовуючи записані цифри. Яке з утворених чисел найбільше; найменше?

ЗАВДАННЯ БДЖІЛКИ-ТРУДІВНИЦІ

1. Порівняй записи і поясни.

$1 \text{ дес.} = 10 \text{ од.}$

$3 \text{ дес.} = \square \text{ од.}$

$5 \text{ дес.} = \square \text{ од.}$

$1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$

$3 \text{ дм} = \square \text{ см}$

$5 \text{ дм} = \square \text{ см}$

2. Прочитай числа. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

13 і 31

32 і 23

38 і 83

19 і 91

45 і 54

65 і 56

3. Добери умови задач до запитання: «На скільки яблук більше, ніж груш?»

1) У вазі 8 яблук, а груш на 3 менше.

2) У вазі 8 яблук і 5 груш.

3) У вазі 8 яблук, а решта — груші.

4. Порівняй значення виразів.

$20 + 30 \text{ і } 30 + 20$

$27 - 7 \text{ і } 37 - 7$

$30 + 40 \text{ і } 30 + 30$

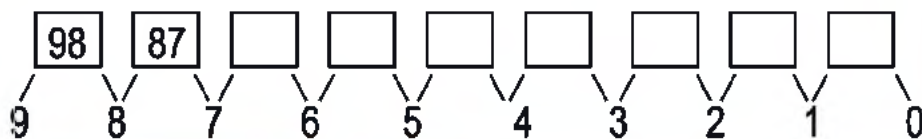
$42 + 2 \text{ і } 43 + 3$

$43 + 12 \text{ і } 43 - 12$

$73 - 73 \text{ і } 36 - 36$

Продовж утворювати двоцифрові числа. Порівняй перше й останнє з утворених чисел.

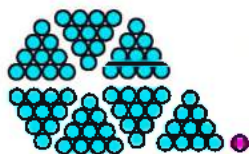
НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 100. ДІЇ З ЧИСЛАМИ

НУМЕРАЦІЯ В МЕЖАХ 100

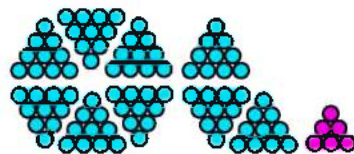
1. Скільки? Поясни, як утворені числа.

6 дес. і од.

дес. і од.

дес. і од.

2. Прилічуванням по 1 назви́ числа від 60 до 70, від 70 до 80, від 80 до 90, від 90 до 100.

3. Запиши деякі числа восьмого десятка.

71	72	73	74	75	76	77	78	79
----	----	----	----	----	----	----	----	----

4. За коротким записом склади й розв'яжи задачі.

Було — 35 кг

Продали — ?

Залишилося — 20 кг

Було — ?

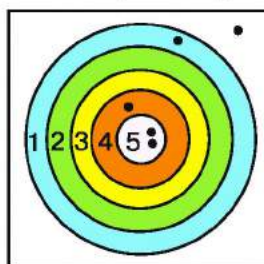
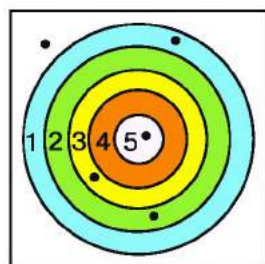
Продали — 15 кг

Залишилося — 20 кг

Хто з дітей був влучнішим?

Василина

Петрик

ДЕСЯТКОВИЙ СКЛАД ЧИСЕЛ

1.

Сотні	Десятки	Одиниці
		1
	1	0
1	0	0

одна одиниця

один десяток

одна сотня

2. $14 = 1$ дес. 4 од.

$66 =$ дес. од.

$78 =$ дес. од.

$87 =$ дес. од.

$35 =$ дес. од.

$89 =$ дес. од.

3. Назви і запиши попереднє число до кожного з чисел:

18, 20, 40, 45, 60, 70, 90, 100

Назви й запиши наступне число до кожного з чисел:

19, 39, 25, 41, 50, 69, 79, 99

4. Діти купили сувенірну ляльку за 30 грн. Продавцеві вони дали 1 купюру в 100 грн. Якою буде решта (здача)?

На скільки частин поділиться пряма п'ятьма точками; коло?

ДОДАВАННЯ Й ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 100

1. Прочитай числа в таблиці. Поясни спосіб читання.

Десятки	Одиниці
1	0
3	2

Десятки	Одиниці
5	3
4	6

Десятки	Одиниці
7	7
1	2

Десятки	Одиниці
2	3
3	1

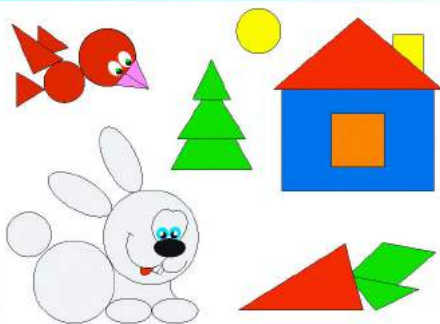
Скільки всього одиниць у двох числах стовпчика?
А скільки десятків? Прочитай суми чисел.

2. $67 + 1$ $59 + 20$ $83 + 3$ $90 + 5$
 $66 + 2$ $74 - 4$ $32 - 20$ $95 - 5$
 $83 + 0$ $0 + 99$ $100 - 100$ $95 - 90$

3. На дитячому майданчику гралося 17 дітей. Коли кілька дітей пішло додому, на майданчику залишилося 10 дітей. Скільки дітей пішло додому?

Назв'ї, з яких геометричних фігур складено малюнок. Виклади свою аплікацію з геометричних фігур.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 100

1. Продовж ряди чисел. Назви і впиши пропущені числа в рядку. 60, 61, 62, ..., 72 90, 91, 92, 93, ... 100.
2. Чи правильно міркує Мудрик?

$$25 + 43 = ?$$

Додаватиму числа порозрядно: десятки до десятків, одиниці до одиниць

Як від числа 56 відняти число 21?

3. Перший доданок — 84, другий — 15. Яка їх сума? Знайди суми двох однакових доданків, кожний з яких дорівнює: 5, 10, 20, 30, 40, 50.
4. Зменшуване — 75, від'ємник — 32. Яка їх різниця? Знайди різницю, якщо зменшуване і від'ємник є числами: 5 і 5, 15 і 15, 27 і 27, 99 і 90.
5. Порівняй задачі та їх розв'язання.
 - 1) В Ігоря 15 значків, а в Софії — на 14 більше. Скільки значків у Софії?
 - 2) У Софії 29 значків, а в Ігоря на 14 менше. Скільки значків в Ігоря?

Хто із тварин переможе в змаганнях з бігу?

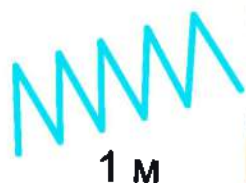

МЕТР. ДІЇ З ІМЕНОВАНИМИ ЧИСЛАМИ

1. Прочитай.

A — B
1 см

C — K
1 дм
1 метр, або 10 дециметрів

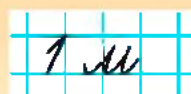

1 дм = 10 см

1 метр, або 1 м

1 м = 10 дм

1 м = 100 см

2. Виміряй довжину класної кімнати, класної дошки. Запиши результати вимірювань у метрах і дециметрах.

3. Числа 2 м, 30 см, 15 кг, 40 л — іменовані

3 м + 4 м

15 кг + 10 кг

40 л + 25 л

30 см – 20 см

89 кг – 80 кг

58 л – 18 л

4. Заповни порожні клітинки таблиць.

Доданок	71	2	10	
Доданок	4			30
Сума		39	79	68

Зменшуване	96	45		90
Від'ємник	4		5	
Різниця		5	73	60

Виміряй ширину або довжину кімнати кроками, потім — довжиною ступні й метром. Який результат є точним?

АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ З ЧИСЛАМИ

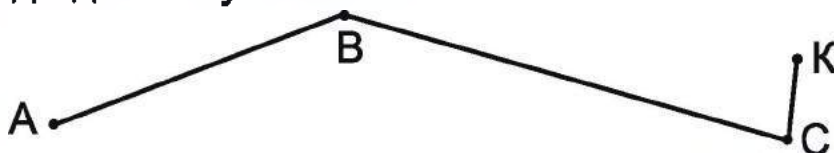

1. Прочитай рівність $54 + 25 = 79$. Як називають числа при додаванні? Порівняй суму з кожним доданком. Яке число в рівності найбільше?

- 2.
$5 + 5$	$50 + 50$	$80 - 80$	$37 - 7 + 20$
$25 + 13$	$40 + 60$	$80 + 0$	$59 - 50 + 60$
$76 - 34$	$100 - 40$	$0 + 80$	$44 - 44 + 44$
$97 - 16$	$100 - 60$	$80 - 0$	$50 + 5 - 55$

3. Довжина класу 8 м. Довжина коридора на 20 м більша. Яка довжина коридора?

4. Виміряй довжину кожного відрізка ламаної. Знайди довжину ламаної.

5. Порівняй, не обчислюючи. Опиши свої міркування.

$40 - 3 \text{ і } 40$

$7 \text{ і } 12 + 7$

$60 + 5 \text{ і } 60 - 5$

$50 + 8 \text{ і } 50$

$80 - 10 \text{ і } 80$

$30 + 2 \text{ і } 30 + 4$

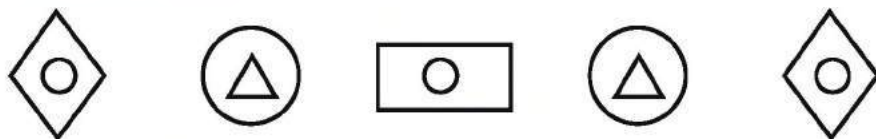
Коли мене $\boxed{?}$ тричі збільшити на 2 одиниці, я $\boxed{?}$ стаю десяткою. Яке я число?

АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ З ЧИСЛАМИ

1. Прочитай рівність $43 - 20 = 23$. Як називають числа при відніманні? Порівняй зменшуване з від'ємником, з різницею. Яке число в рівності найбільше?

2. На скільки більше кругів, ніж трикутників?

3. $16 + 3 + 1$ $82 + 3 + 4$ $56 - 4 + 4$
 $16 - 3 - 3$ $82 - 1 - 1$ $71 + 5 - 6$

4. Використовуючи малюнки, склади не менше трьох задач.

На скільки сума чисел 37 і 12 більша від першого доданка; від другого доданка?

ОПЕРАЦІЇ З ГРОШИМА

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ. ОПЕРАЦІЇ З ГРОШИМА

1. Назви вартість монет і паперової купюри. Порівняй вартість будь-якої пари грошових знаків.

1 грн = 100 к.

2. Добери цифри, щоб утворилися правильні нерівності. Запиши кілька випадків.

$$\boxed{4}\boxed{} > \boxed{4}\boxed{}$$

$$\boxed{4}\boxed{} < \boxed{4}\boxed{}$$

$$\boxed{}\boxed{4} > \boxed{}\boxed{4}$$

3. Де більше грошей? На скільки?

4. Заготуйте фішки-купюри і фішки-монети. Визначте ціну предметів на своїй парті. Пограйте в гру «Магазин». Поміняйтеся ролями.

5. За допомогою числового променя порівняй будь-які із позначених чисел. Запиши числові нерівності.

$$\boxed{} > \boxed{}$$

$$\boxed{} < \boxed{}$$

Ми — три числа, і всі однакові. Знайди ці числа.

$$\boxed{?} + \boxed{?} + \boxed{?} = 60$$

АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ З ЧИСЛАМИ

1. Запиши склад чисел з десятків та одиниць.

$$13 = 10 + 3$$

$$26 = 20 + \square$$

$$44 = \square + \square$$

$$58 = \square + \square$$

$$75 = \square + \square$$

$$96 = \square + \square$$

2. $53 + 45$ $57 - 45$ $62 + 17$ $67 - 12$
 $37 + 32$ $37 - 32$ $25 + 34$ $99 - 77$

3. У кіоск привезли 30 кг картоплі й 10 кг моркви.

- 1) Сформулюй запитання так, щоб задача розв'язувалася відніманням.
- 2) Зміни запитання так, щоб задача розв'язувалася додаванням.
- 3) Заміни числа в умові, а запитання залиши без змін.

Як будуть розв'язуватися ці задачі?

4. Виміряй довжину відрізка ОС. Запиши результат вимірювання в дециметрах і сантиметрах. Побудуй відрізок АВ на 1 см коротший, ніж ОС.

О _____ С

На одну шальку терезів поставили гирю 1 кг, а на іншу поклали підручник з математики. Яка шалька переважить? Чому?

Переконайся, зваживши свій підручник.

ПОВТОРЕННЯ НУМЕРАЦІЯ ЧИСЕЛ

1. Порівняй числа на основі їх складу: 7 — це 4 і 3.

7 і 3

8 і 9

5 і 6

10 і 5

2. Запиши за зразком.

1 дес. 7 од. = $10 + 7$ 1 дес. 7 од. = 17

1 дес. 5 од.; 3 дес. 7 од.; 6 дес. 1 од.; 10 дес.

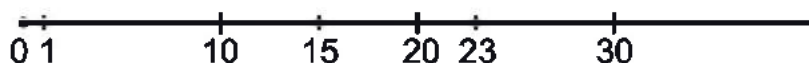
3. $10 \text{ кг} + 5 \text{ кг} = \square \text{ кг}$

$27 \text{ л} + 2 \text{ л} = \square \text{ л}$

$90 \text{ к.} - 20 \text{ к.} = \square \text{ к.}$

$64 \text{ см} - 14 \text{ см} = \square \text{ см}$

4. Порівняй: 0 і 1; 1 і 10; 10 і 15; 15 і 20; 10 і 30; 23 і 30.

Чи погоджуєшся ти з висновком Мудрика? Дай відповідь на його запитання.

З двох чисел те, що розміщується
на числовому промені ліворуч,
завжди менше.

А те, що праворуч?

Діти записали рівності на віднімання по-різному.
Чим відрізняються два записи?

$36 - 24 = 12$

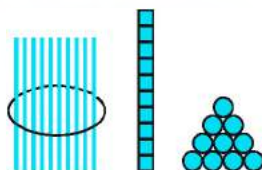
$$\begin{array}{r} 36 \\ - 24 \\ \hline 12 \end{array}$$

Обчисли й ти так вирази: $98 - 35$; $41 + 37$.

СЮЖЕТНІ ЗАДАЧІ

1. Скільки десятків мають числа:
10, 16, 20, 23, 30, 37, 40, 45, 50, 58,
60, 64, 70, 71, 80, 82, 90, 96, 100?

2. Який відрізок довший? На скільки сантиметрів?

A ————— B

C ————— M

3. Склади умови задач, до яких будуть такі запитання:
- 1) Скільки коштують зошит, олівець і ручка разом?
 - 2) На скільки книжка дорожча від ручки?
 - 3) На скільки олівець дешевший від зошита?

Розв'яжи ці задачі. Сформулюй відповіді.

A ————— B

AB = см

AB = дм см

17 см = дм см

75 см = дм см

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ

1. Запиши п'ять одноцифрових чисел і п'ять двоцифрових. Чим відрізняються їх записи? Порівняй числа, вибравши їх по одному з кожної групи.

2. Порівняй числа. Випиши найбільші числа пари.

7 і 17

19 і 18

13 і 31

93 і 83

3. Обчисли значення різниць. Запиши результати в порядку зменшення.

$55 - 5$

$65 - 5$

$35 - 5$

$85 - 5$

4. За виразом $40 + 25$ склади задачі про тістечка: першу — на знаходження суми, а другу — на збільшення числа на кілька одиниць.

Як урівноважити терези, переставивши лише одну гирю?

Зроби схему в зошиті.

У деяких народів відстані визначають в одиницях «му». Це відстань, на яку чути мукання корови. Чи знаєш ти інші цікаві одиниці довжини? Придумай їх.

ОДНОЦИФРОВІ, ДВОЦИФРОВІ ЧИСЛА

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	

Працюй з таблицею.

1. Прочитай одноцифрові числа. Скільки їх?
2. Скільки двоцифрових чисел?
3. Прочитай розрядні числа.

1 дес. = 10

10 дес. = 100

1 сот. = 100

4. Назви числа, в яких число десятків і число одиниць однакове. Скільки їх?
5. Скільки десятків у числах восьмого десятка?
6. Назви найбільші одноцифрове і двоцифрове числа. Знайди їх різницю.

7. $6 + 4$ $17 \text{ м} - 3 \text{ м}$ $40 + 20 + 40$
 $27 - 7$ $45 \text{ кг} + 40 \text{ кг}$ $60 - 20 + 0$
 $83 - 3$ $24 \text{ дм} + 5 \text{ дм}$ $90 - 60 - 30$

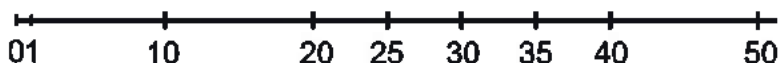

На скільки кожне число четвертого рядка більше за відповідне число першого рядка?

ДЕСЯТКОВИЙ СКЛАД

1. Назви 10 чисел, які менші від 50. Назви усі числа, розміщені на числовому промені між 25 і 35.

2. $58 = 5$ дес. 8 од.

$$58 = 50 + 8$$

$$42 = \square \text{ дес.} + \square \text{ од.}$$

$$42 = \square + \square$$

$$26 = \square \text{ дес.} + \square \text{ од.}$$

$$26 = \square + \square$$

$$99 = \square \text{ дес.} + \square \text{ од.}$$

$$99 = \square + \square$$

3. Порівняй. Зроби висновок.

$$1 \text{ і } 10$$

$$48 \text{ і } 2$$

$$29 \text{ і } 9$$

$$4 \text{ і } 44$$

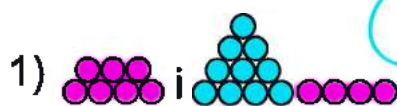
$$7 \text{ і } 35$$

$$53 \text{ і } 5$$

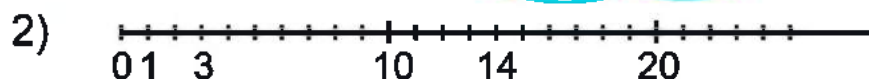
$$3 \text{ і } 63$$

$$90 \text{ і } 6$$

4. Доведи будь-яким способом, що Мудрик міркує правильно.

Усі двоцифрові числа більші від одноцифрових

Кожна стрічка у віночку Яринки має довжину 50 см. Скільки метрів стрічки використали для віночка?

ПІДСУМКОВИЙ УРОК

Я вмію:

1. Лічити

Полічу до 25 і запишу ці числа. Полічу десятками до 100 і запишу ці числа.

2. Утворювати, називати і записувати числа в межах 100

Назву і запишу числа п'ятого десятка.

Назву і запишу число, яке містить 4 десятки і 7 одиниць.

Скажу і запишу, скільки десятків і одиниць у числі 75.

3. Читати числа

Прочитаю: 5, 9, 10, 16, 28, 49, 70, 85, 93, 100.

4. Записувати числа

Запишу число, що містить 2 десятки й 9 одиниць.

Запишу всі одноцифрові числа.

5. Порівнювати числа

Порівняю: 3 і 7, 9 і 28, 78 і 70, 40 і 40, 65 і 65.

6. Знаходити і називати «сусідів» даного числа

Назву і запишу «сусідів» числа 50.

7. Розкладати числа на доданки — розрядні числа

$$68 = \square\square + \square$$

8. Відтворювати таблицю додавання й віднімання чисел

9. Виконувати дії додавання й віднімання

$3 + 5$

$22 + 5$

$43 - 30$

$95 + 0$

$7 - 4$

$43 + 30$

$30 - 1$

$86 - 0$

$43 - 3$

$43 + 3$

$0 + 57$

$100 - 100$

10. Знаходити невідомий доданок, зменшуване, від'ємник

$\square + 4 = 5$

$12 + \square = 48$

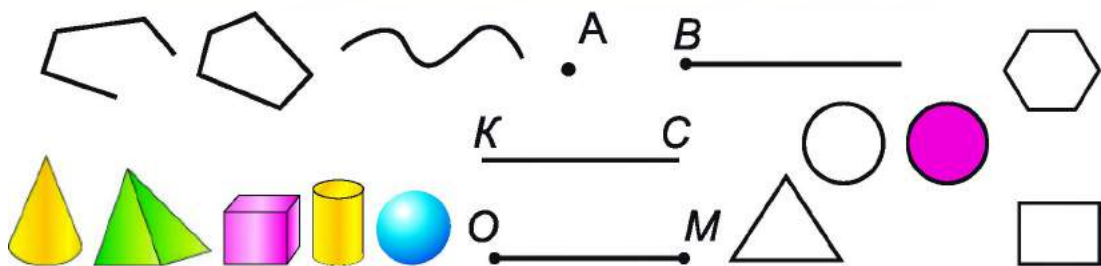
$\square - 3 = 6$

$40 - \square = 30$

11. Розв'язувати задачі

- 1) На скільки більше складів у слові «родина», ніж у слові «мама»?
- 2) У класі 10 дівчаток, а хлопчиків — на 4 більше. Скільки хлопчиків у класі?
- 3) У класі 14 дівчаток, а хлопчиків — на 4 менше. Скільки хлопчиків у класі?
- 4) У класі були вазони. Після того, як діти принесли ще 5 вазонів, їх стало 25. Скільки вазонів було в класі спочатку?
- *5) У класі були вазони. Після того, як діти подарували 5 вазонів іншому класу, їх стало 20. Скільки вазонів було в класі спочатку?
- *6) У класі було 25 вазонів. Після того, як діти подарували кілька вазонів іншому класу, їх залишилося 20. Скільки вазонів подарували діти?

12. Розрізняти й називати геометричні фігури

ДОВІДНИЧОК ДОДАТКОВИХ ТЕМ

1. Додавання й віднімання двоцифрових чисел частинами.

$$45 + 22 = 45 + 20 + 2 = 65 + 2 = 67$$

20 2

$$45 - 22 = 45 - 20 - 2 = 25 - 2 = 23$$

20 2

2. Заміна більших одиниць величин меншими і навпаки.

10 см = 1 дм, 20 см = 2 дм, 10 дм = 1 м, 40 дм = 4 м.

1 м = 10 дм, 5 дм = 50 см, 1 дм = 10 см, 3 м = 30 дм.

1 дм 7 см = 17 см, 1 м 5 дм = 15 дм, 2 м 3 дм = 23 дм,

18 см = 1 дм 8 см, 13 дм = 1 м 3 дм, 25 дм = 2 м 5 дм,

3. Використання співвідношень між одиницями при виконанні практичних завдань.

Для оздоблення сукні для ляльки використали 20 см кольорової стрічки. Скільки це дециметрів?

4. Правильні та неправильні висловлювання.

Правильні: Київ — столиця України. Одноцифрові числа менші від двоцифрових.

Неправильні: Усі першокласники та першокласниці вивчають логіку. $9 > 10$.

5. Симетрія в геометричних фігурах.

а) Домалюй половинку.

б) Зігни круг навпіл. Чи збіглися його половинки?

Це — осьова симетрія.

Які цифри симетричні?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

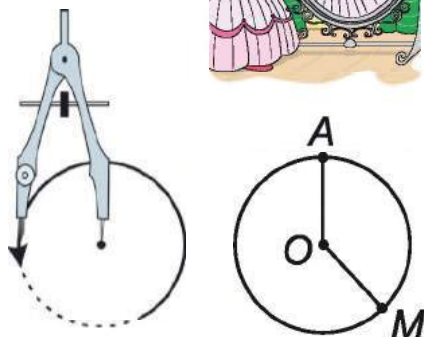
Які букви симетричні?

в) Якої форми пряжка на поясі в дівчинки?
 Це — дзеркальне відображення, або
 дзеркальна симетрія.

6. Коло.

Це — коло. Його можна накрес-
 лити циркулем. O — центр кола;
 OA , OM — радіуси, $OA = OM$.
 Чому?

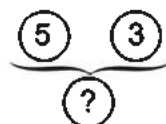

7. Моделювання змісту завдань
 за допомогою малюнків, від-
 різків, графів, таблиць.

1) У Світлани 15 марок, а в
 Костика — 10. На скільки більше марок у Світлани?

2) В одній вазі 5 квіток, в іншій — 3.
 Скільки всього квітів у двох вазах?

3) У кіоску було 30 тортів. До
 обіду продали 10. Скільки тор-
 тів залишилося?

Було	30
Продано	10
Залишилося	?

МАТЕМАТИЧНИЙ СЛОВНИЧОК

Арифметична дія — дія над двома числами, в результаті якої, за певним правилом, дістаємо третє число. Це дії додавання, віднімання.

Від'ємник — число, яке віднімається від іншого числа.

Віднімання — арифметична дія, за допомогою якої знаходить-ся результат при забиранні, від'єднанні, відсуванні тощо.

Відрізок — частина прямої, обмежена двома точками.

Додавання — арифметична дія, за допомогою якої знаходять результат об'єднання, приєднання, доповнення, збільшення тощо.

Доданок — число, яке додається або до якого додається інше число.

Зменшуване — число, від якого віднімають інше число.

Ламана — геометрична фігура, що складається з відрізків, для яких кінець одного є кінцем іншого.

Обчислення — виконання дій над числами з метою знаходження результату.

Ознака — якість, яка виділяє предмет з-поміж інших.

Переставний закон додавання — від переставляння доданків місцями значення суми не змінюється.

Різниця — результат віднімання або вираз, що містить останню дію віднімання.

Розряд (матем.) — місце цифри при письмовому позначенні числа (одиниці, десятки).

Сума — результат додавання або вираз, що містить останню дію додавання.

Цифра — знак для позначення числа.

Число — запис (словами або цифрами), який позначає кількість предметів, об'єктів, дій тощо.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПІДРУЧНИКОМ

Порядкові номери завдань (до вивчення чисел) позначено кольоровими кружечками, за якими проводиться лічба.

Для розрізнення вправ на обчислення використано піктограми рослин, тварин, предметів.

Унизу кожної сторінки подано вправи для творчої роботи, які виконують всі учні та учениці, але час на їх опанування для кожного учня може бути різним.

На сторінках підручника пропонуються вправи та завдання для навчальної та ігрової діяльності дітей.

Для розкриття суті додавання й віднімання двоцифрових чисел кількість десятків та одиниць зображено певними рисунками, а саме: десяток позначено 10 кружечками у рівносторонньому трикутнику (синім кольором). Візуально наявність десяти кружечків у ньому очевидна. Число одиниць позначено окремими кружечками, зазвичай, червоного кольору.

Завдання, подані таблицями, передбачають створення та заповнення таких самих таблиць у зошитах.

Відповідно до мети уроку, інтелектуальних можливостей і потреб дітей до вправ підручника можна добирати розширену систему завдань і запитань: «Що зображено?», «Скільки?», «Які предмети за розміром; за кольором; призначенням?», «Як розміщені?», «Порівняй за кількістю, за іншими властивостями», «Збільш (зменш) на кілька одиниць», «Де більше (менше)?», «На скільки більше (менше)?», «Зміни числа (збільш, зменш)», «Знайди значення утворених виразів» тощо.

Завдання із «зірочкою» є додатковими.

Прописані в підручнику алгоритми виконання дій допускають їх розширення і спрощення.

Бажаємо успіхів!

ЗМІСТ

Об'єкти навколишнього світу	3
Розміщення предметів	6
Геометричні фігури. Лічба	10
Натуральні числа 1–10. Число 0	16
Математичний вираз	27
Числові рівності й нерівності	32
Сюжетні задачі	35
Вимірювання величин	46
Відношення різницевого порівняння	52
Табличне додавання й віднімання в межах 10	57
Величини. Маса. Місткість	70
Додавання й віднімання чисел	84
Об'ємні фігури	93
Числа 11–100. Розрядні числа	96
Нумерація чисел у межах 20. Дії з числами	100
Нумерація чисел у межах 40. Дії з числами	110
Нумерація чисел у межах 60. Дії з числами	116
Визначення часу	121
Нумерація чисел у межах 100. Дії з числами	124
Операції з грошима	131
Повторення	133
Довідничок додаткових тем	140
Математичний словничок	142
Особливості роботи з підручником	143

Навчальне видання

Заїка Антоніна Михайлівна

МАТЕМАТИКА

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

*У підручнику використано вірші Антоніни Заїки (с. 17, 24, 40, 48), Лесі Вознюк (с. 16, 18, 33, 38), Ізоря Сковика (с. 21),
Олени Коваленко (с. 49), Оксани Сенатович (с. 43)*

Художнє оформлення *Олександра Курило, Олени Соколюк, Юлії Литвин, Віктора Стецюка*
Літературний редактор *Оксана Давидова*
Випусковий редактор *Оксана Косован*
Дизайн обкладинки *Юлії Литвин*

Формат 70х100/16. 11,7 ум. др. арк., 9,95 обп.-вид. арк. Тираж 22430. Замовлення № 0218175.
Видавець і виготовлювач: Редакція газети «Підручники та посібники».

48000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а.

Тел. (0362)-43-15-15; 43-10-21.

Електронна пошта: pp-books@ukr.net; Редакція: editoria@i.ua; www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів

і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 4878 від 21.01.2014 р.

Віддруковано у Державному видавництві «Преса України»

03047, м. Київ, проул. Перемоги, 50

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру ДК № 310 від 11.01.2001 р.